

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
projektu strategii
p.n. Strategia Rozwoju Sportu Osób
z Niepełnosprawnościami
w Województwie Śląskim

Województwo
Śląskie

Spis treści

1. Podstawa formalno-prawna.....	3
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	6
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	8
4. Analiza oddziaływania na środowisko.....	9
4.1 Istniejący stan środowiska.....	9
4.1.1. Krajobraz i struktura osadnicza.....	9
4.1.2. Klimat.....	11
4.1.3. Zasoby surowców mineralnych.....	12
4.1.4. Szata roślinna.....	13
4.1.5. Świat zwierząt.....	14
4.1.6. Gleby.....	16
4.1.7 Wody powierzchniowe i podziemne.....	16
4.1.8 Powietrze atmosferyczne.....	23
4.1.9 Klimat akustyczny.....	27
4.1.10 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	28
4.1.11 Gospodarka odpadami.....	28
4.1.12 Obszarowa ochrona przyrody.....	29
4.1.13 Dziedzictwo kulturowe.....	32
4.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	34
4.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	35
4.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.....	35
4.3.2 Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.....	35
4.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	36
4.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.....	36
4.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.....	36
4.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć.....	37

4.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	44
4.7 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	48
4.7.2 Podsumowanie oddziaływania na środowisko.....	55
4.8 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii.....	58
4.8.1 Czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko	58
4.8.2 Wpływ realizacji zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na jego wybrane komponenty oraz proponowane działania kompensacyjne	60
5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	68
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	69
7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.....	70
8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	71
9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	72
10. Spis map, rysunków tabel.....	76

1. Podstawa formalno-prawna

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029), zwanej dalej OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim (dalej Strategia) jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem przestrzeń województwa śląskiego.

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust.2 i art.52 ust.1.i 2 ustawy OOS i zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa i analizuje:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
- różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu.

W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 27 maja 2021 roku (WOOŚ.411.100.2021) uzgodnił zakres Prognozy.

Wskazał przy tym, że Prognoza oddziaływania na środowisko powinna w sposób uzasadniony i racjonalny przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Analizy o charakterze przestrzennym oraz przedstawienie lokalizacji planowanych działań na tle innych form wykorzystania przestrzeni (np. korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych) należy przedstawić w formie graficznej. Podobne zalecenie dotyczy wszelkich innych istotnych zjawisk o charakterze przestrzennym oraz interakcji tych zjawisk.

Propozycje w zakresie metod monitoringu skutków realizacji zadań wynikających z Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim powinny być opracowane tak, aby pozwoliły na zbadanie rzeczywistych skutków środowiskowych realizacji postanowień tego dokumentu, m. in. określenie, czy właściwie oceniono skalę i zasięg oddziaływania na środowisko poszczególnych działań, w tym na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz na ocenę skuteczności zaproponowanych działań minimalizujących.

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach pismem z dnia 7 czerwca 2021 roku (NS-NZ.9022.22.8.2021) uzgodnił zakres Prognozy.

Elementy oddziaływań na środowisko powinny być ocenione w stopniu i zakresie adekwatnym do charakterystyki obszaru objętego opracowaniem. Prognoza powinna zawierać analizę wpływu zaplanowanych działań na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców, ze wskazaniem działań, które należy zrealizować w pierwszej kolejności.

Ponadto w przypadku zidentyfikowania ryzyka wystąpienia negatywnych oddziaływań na zdrowie i życie ludzi, związanych z realizacją działań przewidzianych w Strategii, należy w prognozie oddziaływania na środowisko, w sposób szczególny odnieść się do możliwych metod ich skutecznej eliminacji bądź maksymalnego ograniczenia.

2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim jest dokumentem strategicznym opracowanym z inicjatywy Samorządu Województwa Śląskiego. Celem nadrzędnym dokumentu jest „Tworzenie optymalnych warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w różnych formach aktywności sportowej i rekreacyjnej poprzez włączenie sportu w główne nurty życia społecznego oraz wyrównanie szans w dostępie do oferty sportu i rekreacji”.

Opracowanie Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. **Planowany horyzont czasowy Strategii jest zgodny z czasokresem obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.**

Działania mające na celu wzmacnianie i upowszechnianie sportu osób z niepełnosprawnościami są spójne przede wszystkim z **Celem strategicznym B** Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca”, szczególnie w zakresie:

- Celu operacyjnego B.1. *Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych,*
 - pkt 5 – Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie;
- Celu operacyjnego B.2. *Aktywny mieszkaniac,*
 - pkt 1 – Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - pkt 2 – Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców,
 - pkt 4 – Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami,
 - pkt 6 – Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Na poszczególnych stronach części diagnostycznej zostały przedstawione podstawowe dane liczbowe opisujące strukturę demograficzną województwa śląskiego – w tym populację osób z niepełnosprawnościami oraz potencjał infrastruktury sportowej. Dalsze części diagnozy poświęcono identyfikacji czynników sprzyjających rozwojowi sportu osób z niepełnosprawnościami i elementów stanowiących barierę w tym obszarze. Podsumowaniem diagnozy są wyzwania rozwojowe.

Część postulatywna składa się z misji, wizji oraz celów strategicznych. Struktura celów rozwinięta została o cele operacyjne a następnie o działania. W działaniach faktycznie zdefiniowano pożądany zakres przemian. Warto dodać, iż w części działań rola Samorządu Województwa Śląskiego ogranicza się do moderowania i wspierania. Listę działań, które będą realizowane przez Samorząd Województwa przedstawiono w rozdziale dotyczącym zarządzania.

Samorząd Województwa Śląskiego tworząc Strategię Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim jest pionierem w skali kraju. Nawiązuje z jednej strony do tradycji sportowych województwa i jednocześnie wpisuje się w politykę równości szans, którą należy zaliczyć do jednej z kluczowych w Unii Europejskiej.

Unijne traktaty i przepisy antydyskryminacyjne świadczą o zaangażowaniu UE w ochronę Europejczyków przed dyskryminacją. Ważnym aktem prawnym, który chroni prawa wszystkich ludzi, jest Karta praw podstawowych Unii Europejskiej. Stanowi ona między innymi, że osoby z niepełnosprawnością mają prawo do niezależnego życia, pracy i udziału w życiu społecznym. Według Karty niesprawiedliwe traktowanie ze względu na niepełnosprawność jest niezgodne z prawem.

Dążenie do rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami wynika bezpośrednio z zapisów art. 68 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w który podkreśla, że władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Uprawianie sportu i aktywności fizycznej przez osoby niepełnosprawne stanowi również istotny element rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a w konsekwencji ich włączenia społecznego.

Strukturę postulatywną Strategii oparto na wizji oraz misji. Wizja jest wyobrażeniem stanu docelowego, czyli województwa śląskiego w odniesieniu do funkcjonowania sportu osób z niepełnosprawnościami.

Misja stanowi faktycznie cel nadrzędny jaki przyświeca samorządowi województwa oraz partnerom w odniesieniu do rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami. **Misją jest tworzenie optymalnych warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w różnych formach aktywności sportowej i rekreacyjnej poprzez włączenie sportu osób z niepełnosprawnościami w główne nurty życia społecznego oraz wyrównanie szans w dostępie do oferty sportu i rekreacji.**

Cele stanowią bezpośrednie rozwinięcie wizji. Wskazują na kluczowe dążenia władz publicznych i partnerów społecznych w zakresie rozwoju sportu. Cele operacyjne przypisane zostały celom strategicznym, aczkolwiek stanowią zasadniczo autonomiczny i jednocześnie pośredni pomiędzy celami strategicznymi a działaniami zestaw dążeń. Wskazują, które z zagadnień rozwojowych należy traktować ze szczególnym uznaniem i uwagą. Rozwinięciem celów są działania, które jednocześnie przypisano poszczególnym celom operacyjnym.

Tabela 1. Schemat celów Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim

Cel 1. Upowszechnienie sportu osób z niepełnosprawnościami w województwie śląskim	Cel 2. Kształtowanie pozytywnego klimatu dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami w oparciu o sukcesy sportowe.	Cel 3. Partnerstwo na rzecz rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami w województwie śląskim
Cel operacyjny 1.1. Infrastruktura zapewniająca możliwość uprawiania sportu osobom z niepełnosprawnościami	Cel operacyjny 2.1. Kluby sportowe kluczowym aktorem rozwoju sportu profesjonalnego osób z niepełnosprawnościami	Cele operacyjny 3.1. Zintegrowana promocja sportu osób z niepełnosprawnościami
Cel operacyjny 1.2. Stowarzyszenia, kluby sportowe i partnerzy lokalni aktywnie uczestniczący w upowszechnianiu sportu i aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami	Cel operacyjny 2.2. Zorganizowany system wsparcia rozwoju sportu profesjonalnego osób z niepełnosprawnościami	Cel operacyjny 3.2. Rozwinięty system zarządzania sportem osób z niepełnosprawnościami w województwie śląskim

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Zgodnie z artykułem 52 ust. 1 ustawy OOS informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim obejmuje zestaw celów i podporządkowane im kierunki działań. Analizując oddziaływania na środowisko przeprowadzono szczegółowy przegląd kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o dużym stopniu ogólności oraz odnoszące się do mocy sprawczej Samorządu Województwa Śląskiego.

Kluczowym elementem Prognozy jest odpowiedź na pytanie: czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko?

Poszczególne kierunki działań Strategii przeanalizowane zostały w szczególny sposób pod kątem wpływu i oddziaływania na poszczególne „ustawowe” elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Uwzględniono ponadto wpływ na zdrowie ludzi oraz jakość życia.

Dokonana została analiza prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości, odwracalności, a także prawdopodobieństwa występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Ostatecznie oceniony został stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, a także powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach. Dokonana została analiza przydatności w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Ocenione zostały powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

Każde z zadań oceniane zostało pod kątem występowania oddziaływań bezpośrednich, np. wynikających z charakteru prac inwestycyjnych, jak również oddziaływań pośrednich – długoterminowych, wynikających z charakteru danego przedsięwzięcia.

4. Analiza oddziaływania na środowisko

4.1 Istniejący stan środowiska

Treść rozdziału prezentuje aktualny stan środowiska w województwie śląskim. Opiera się na danych źródłowych, w tym aktualnych raportach o stanie środowiska, w tym jego poszczególnych komponentów.

Analizę i opis stanu środowiska przeprowadzono w następujących obszarach tematycznych:

- 5.1.1 Krajobraz i struktura przestrzenna,
- 5.1.2 Klimat,
- 5.1.3 Zasoby surowców mineralnych,
- 5.1.4 Szata roślinna,
- 5.1.5. Świat zwierząt,
- 5.1.6 Gleby,
- 5.1.7 Wody powierzchniowe i podziemne,
- 5.1.8 Powietrze atmosferyczne,
- 5.1.9 Klimat akustyczny,
- 5.1.10 Promieniowanie elektromagnetyczne,
- 5.1.11 Gospodarka odpadami,
- 5.1.12 Obszarowa ochrona przyrody,
- 5.1.13 Dziedzictwo kulturowe.

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu środowiska, zdiagnozowane zostały trendy zmian i zasadnicze problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji Strategii.

4.1.1. Krajobraz i struktura osadnicza

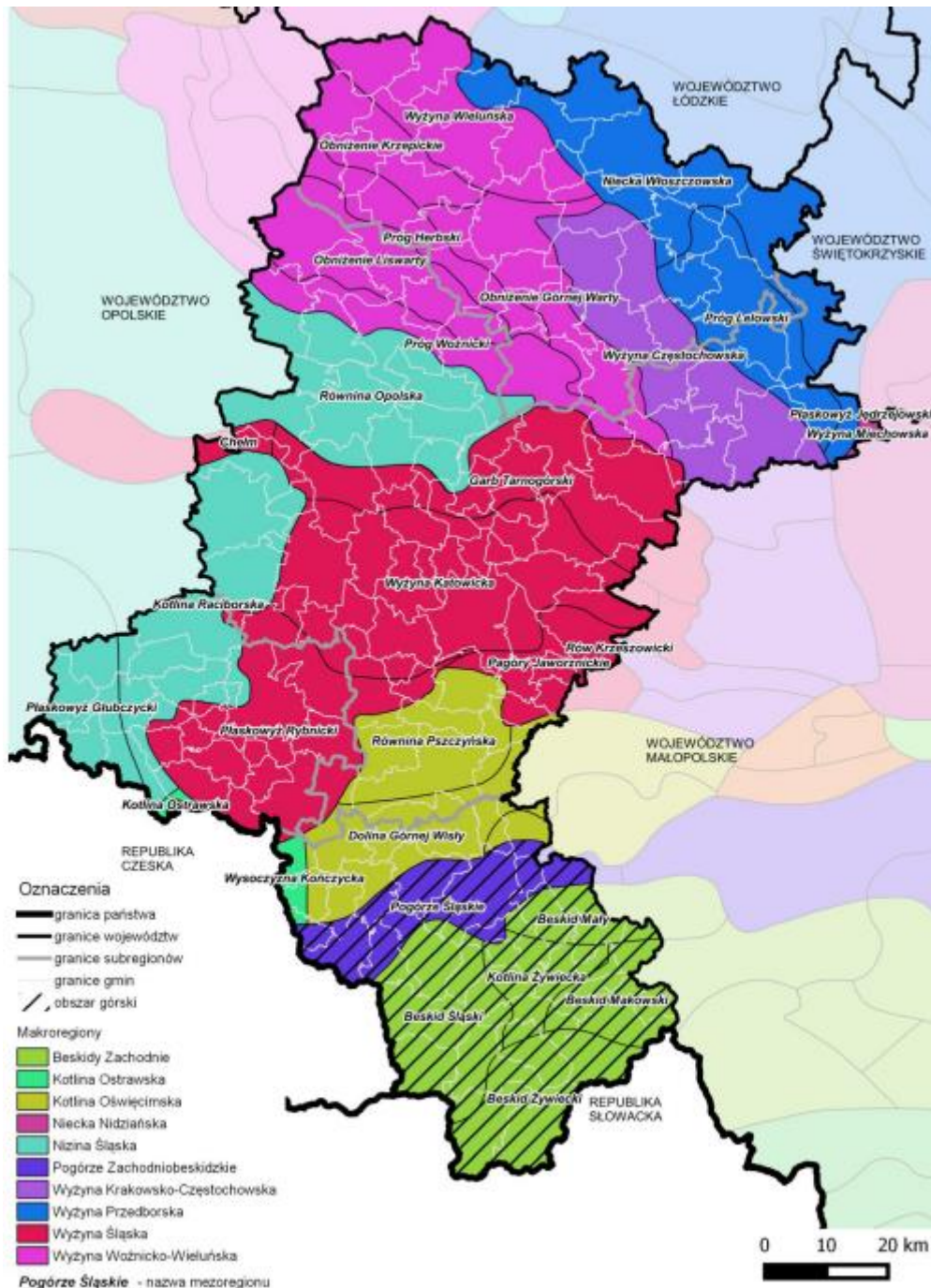
Województwo śląskie położone jest w centralnej części Europy Środkowej, u wrót Bramy Morawskiej, stanowiącej korytarz łączący położone po obu stronach masywów górskich – Sudetów i Karpat, obszary wielkich nizin: Niziny Węgierskiej i Niziny Polskiej. Region leży w dorzeczu górnego biegu trzech największych polskich rzek: Wisły, Odry i Warty. Obszar cechuje zróżnicowana rzeźba terenu obejmująca: Wyżynę Krakowsko-Częstochowską, Wyżynę Śląską, Kotlinę Oświęcimsko-Raciborską, Nizinę Śląską, Beskid Zachodni i Pogórze Śląskie. Województwo śląskie jest więc położone w miejscu węzłowym dwóch głównych korytarzy wymiany i komunikacji w Europie Środkowej, a jego uwarunkowania fizyczno-geograficzne zaliczane są do głównych atutów i szans rozwojowych województwa w okresie globalizacji gospodarki.

Bezpośrednimi sąsiadami regionu są województwa: opolskie, łódzkie, świętokrzyskie i małopolskie, a także Republika Czeska i Republika Słowacka.

Województwo śląskie charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem morfologicznym i geologicznym. Występują tu zarówno góry, obszary wyżynne, jak i nizinne, a urozmaicona rzeźba terenu, silnie

wpływając na relację człowiek-środowisko, ukształtowała charakterystyczne krajobrazy, w których elementy przyrodnicze i kulturowe są ze sobą ściśle powiązane. Wbrew utrwalonym stereotypom, obszar województwa śląskiego, stanowiąc jeden z najbardziej przekształconych obszarów Polski, posiada bogate zasoby środowiska o wartościach przyrodniczych rangi europejskiej i krajowej.¹

Mapa 1. Podział na regiony fizyczno-geograficzne. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kondrackiego J., 2002, *Geografia regionalna Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

¹ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Województwo śląskie posiada historycznie ukształtowaną, policentryczną sieć ośrodków miejskich, która sprzyja rozprzestrzenianiu się procesów rozwojowych. Region jest najbardziej zurbanizowanym obszarem w kraju.

W układzie przestrzenno-funkcjonalnym województwo śląskie dzieli się na cztery obszary polityki rozwoju, tj. Subregiony: Północny, Południowy, Centralny i Zachodni.

Każdy z subregionów zorganizowany jest wokół aglomeracji miejskiej o znaczeniu europejskim lub krajowym, która jest zasilana przez swoje otoczenie funkcjonalne oraz wspomagana przez lokalne ośrodki rozwoju. Obecnie na obszarze Metropolii Górnośląskiej, Aglomeracji Bielskiej, Częstochowskiej i Rybnickiej mieszka ponad 65% ludności województwa, a na terenie samej Metropolii Górnośląskiej (23 miasta, w tym 14 miast na prawach powiatu) mieszka ok. 48% ludności województwa.

Ośrodki miejskie: Cieszyn, Kłobuck, Koniecpol, Lubliniec, Myszków, Pszczyna, Racibórz, Zawiercie, Żywiec położone poza bezpośrednim otoczeniem funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego oraz ośrodków regionalnych, o liczbie mieszkańców nieprzekraczającej 60 tys., które skupiają procesy rozwoju na poziomie lokalnym.

Tereny wiejskie w województwie stanowią 69,3% powierzchni województwa i są zamieszkiwane przez 1,05 mln osób (22,9% ogółu ludności województwa). Największy odsetek obszarów wiejskich występuje w Subregionie Północnym (85,8%) i Południowym (80%).

Obszary wiejskie województwa charakteryzują się dużą powierzchnią użytków rolnych oraz znaczną liczbą ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. Użytki rolne stanowią ponad połowę powierzchni województwa śląskiego, jednak wielkość ta w ostatniej dekadzie spadła, zwiększeniu uległ udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych oraz leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych.

Obszary rolnicze cechują się znacznym zróżnicowaniem funkcji obejmującym zarówno funkcje rolnicze jak i pozarolnicze, co wynika ze specyfiki sieci osadniczej i profilu gospodarczego regionu. W znacznej części są to obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takie, które tracą swój pierwotny charakter rolniczy w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji.

W procesach harmonijnego rozwoju obszarów wiejskich wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Jednocześnie wyzwaniem jest powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich. Kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, będą miały pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców tego obszaru funkcjonalnego.²

4.1.2. Klimat

Klimat województwa śląskiego, podobnie jak całej Polski, cechuje się przejściowością pomiędzy klimatem umiarkowanym morskim a lądowym. Kształtowany jest przede wszystkim przez masy powietrza polarno-morskiego napływające z zachodu (60%) oraz masy powietrza polarno-

² Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

kontynentalnego ze wschodu (30%). Przez około 6% dni w roku z północy napływa powietrze arktyczne oraz najrzadziej (3%) z południa ciepłe powietrze zwrotnikowe. Regionalna zmienność klimatu wynika przede wszystkim z ukształtowania powierzchni terenu i wysokości nad poziomem morza oraz odległości od dużych akwenów wodnych. Ogólny pasmowy układ krain geograficznych wpływa na przeważający równoleżnikowy przebieg mas powietrza, a znaczne deniwelacje terenu wynikające z obecności masywów górskich, a także obszary zurbanizowane o znacznym stopniu antropopresji przyczyniają się do zróżnicowania warunków klimatycznych w poszczególnych obszarach.

Średnia roczna temperatura powietrza na obszarze większej części województwa waha się w granicach 7-8°C. Zdecydowanie niższa jest w części południowej, gdzie miejscami schodzi nawet poniżej 4°C. Natomiast w części południowo-zachodniej województwa średnia roczna temperatura powietrza przekracza 8°C. Największą średnią roczną liczbę dni mroźnych i bardzo mroźnych obserwuje się przede wszystkim w górach, gdzie sięga ona powyżej 85 (dni mroźne) i 7 (dni bardzo mroźne) oraz w północno-wschodniej części województwa, gdzie wartości te są jednak niższe.

Na przestrzenny rozkład opadów atmosferycznych silnie wpływają warunki fizycznogeograficzne, głównie zróżnicowana rzeźba terenu. Najwyższe średnie roczne sumy opadów odnotowywane są w Beskidach i kształtują się na poziomie około 1300 mm i powyżej. Im bardziej na północ tym omawiane wartości maleją, a w wąskim pasie od Częstochowy do granic województwa, wynoszą poniżej 600 mm na rok. Najwyższe sumy opadów występują w lipcu, a najniższe – w październiku.³

4.1.3. Zasoby surowców mineralnych

Województwo śląskie odgrywa istotną rolę w rozwoju gospodarczym kraju, opartym na bogactwach naturalnych takich jak: węgiel kamienny, złoża cynku i ołowiu, rudy molibdenowo-wolframowo-miedziowe, rudy żelaza, sól kamienna, pokłady metanu, gazu ziemnego, złoża margli, wapieni oraz kruszywa naturalnego, złoża wód leczniczych, mineralnych i termalnych.

Wieloletnia działalność przemysłowa doprowadziła do degradacji wielu terenów, które stanowią obecnie istotne wyzwanie w procesie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu. Tereny poprzemysłowe zlokalizowane w pobliżu centrów miast są zasobem przestrzeni rozwojowej (brownfield), a ich ponowne wykorzystanie poprzez nadanie nowych funkcji wpisuje się w proces ich rewitalizacji, chroniąc przed zabudową tereny dotychczas niezabudowane (greenfield). Szczęólnego znaczenia nabierają w tym kontekście tereny pogórnice, ze względu na atrakcyjne lokalizacje, charakterystyczny krajobraz oraz umiejętne adaptacje, wpływając na poprawę atrakcyjności i wzrost konkurencyjności województwa.

W województwie śląskim wyznaczono obszary strategicznych złóż kopalin, w celu zachowania wartości użytkowych złóż kopalin mających znaczenie strategiczne dla gospodarki państwa, w tym zachowania bezpieczeństwa energetycznego kraju w perspektywie roku 2030 i lat późniejszych.⁴

³ Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego „Plan 2020+”

⁴ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

4.1.4. Szata roślinna

Województwo wyróżnia się ponadprzeciętnym w kraju odsetkiem powierzchni zajmowanej przez lasy – 31,9%, przy średniej w kraju – 29,4%¹². Znaczną powierzchnię na terenie województwa zajmują lasy ochronne, których głównym zadaniem jest zachowanie na danym terenie oraz w jego otoczeniu niezmienionych stosunków glebowych, klimatycznych, wodnych a także estetyczno-krajobrazowych.

O przyrodniczej atrakcyjności województwa decyduje także duża ilość obszarów zielonych na terenach miejskich, w tym największy w Europie, zajmujący ok. 600 ha powierzchni Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku – „Park Śląski” w Chorzowie oraz fragment unikatowej w przestrzeni europejskiej Pustyni Błędownskiej.

W województwie śląskim 51,0% powierzchni ogólnej zajmują użytki rolne, z czego 23,1% użytków znajduje się w granicach administracyjnych miast, co wyróżnia województwo w skali kraju. Na szczególną uwagę zasługują występujące w Kotlinie Raciborskiej czarnoziemy.

W podziale geobotanicznym Matuszkiewicza⁵⁰ obszar województwa śląskiego położony jest w obrębie dwóch prowincji – Środkowoeuropejskiej i Karpackiej oraz 7 krain, 12 okręgów i 64 podokręgów (Tabela II-13, Ryc. II-18). Dotychczas w granicach województwa stwierdzono występowanie ponad 500 syntaksonów, w tym 381 w randze zespołu i 136 w randze zbiorowisk roślinnych, z czego 54 stanowią syntaksy leśne i zaroślowe. Położenie województwa w różnych jednostkach fizykogeograficznych determinuje charakter szaty roślinnej. Wyraźnie zaznaczają się różnice pomiędzy północną częścią niżową i południową górską.

W części niżowej województwa w szacie dużych kompleksów leśnych dominują wielkopowierzchniowe zbiorowiska suboceanicznych świeżych borów sosnowych, często o charakterze monokultur wprowadzanych w miejsce naturalnych lasów mieszanych. Porastają one siedliska ubogie, słabo wilgotne, gdzie wytworzyły się kwaśne gleby bielcowe w Lasach Lublinieckich, Lasach Rudzkich, na Wyżynie Śląsko-Wieluńskiej. Duże powierzchnie zajmują również śródlądowe bory wilgotne z masowym udziałem w runie trzęślicy modrej, rozwijające się na płaskich i wilgotnych terenach. Największe ich płaty występują w Lasach Lublinieckich i Lasach Pszczyńsko-Kobiórskich. Szeroko rozpowszechnione na siedliskach wilgotnych i podmokłych w Lasach Lublinieckich i Lasach Kobiórsko-Pszczyńskich są także bagienne bory trzcinnikowe. Spośród licznych i zróżnicowanych zbiorowisk nieleśnych największe znaczenie mają zbiorowiska endemiczne oraz ginące w skali kraju i województwa. Są to: endemiczny źródłkowy zespół warzuchy polskiej, endemiczny zespół ciepłolubnej murawy naskalnej oleśnika górskiego i pięciornika wiosennego, wilgotne łąki trzęślicowe, zbiorowiska torfowisk przejściowych i wysokich, murawy kserotermiczne, zbiorowiska makrofitów zanurzonych w wodzie lub o liściach pływających (w tym podwodne łąki ramienicowe) oraz prymitywne zbiorowiska rzęs na powierzchni wód.

Szata roślinna południowej części województwa ze względu na duże zróżnicowanie wysokościowe ma odmienny charakter. W górach wykształciły się cztery piętra roślinne: pogórza, regla dolnego, regla górnego i kosodrzewiny (subalpejskie).

W piętrze pogórza (do 550 m n.p.m.) dominowały niegdyś lasy grądowe, obecnie zostało ono prawie w całości zabudowane i zajęte pod uprawę. Unikatowy charakter w skali województwa i kraju mają w charakteryzowanym piętrze mszarniki źródłkowe z wytrącającym się węglanem wapnia.

W piętrze regła dolnego (od 550 do 1150 m n.p.m.) panującym zespołem jest dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy. Pierwotnie obszar jego występowania był znacznie mniejszy, jednak wprowadzanie nasadzeń świerka w miejsce wyciętych buczyn karpackich, przyczyniło się do znacznego rozprzestrzenienia tego zbiorowiska. Zdecydowana większość płatów ma wtórne pochodzenie i ubogi skład florystyczny. Warstwę drzew tworzy świerk i buk z domieszką jodły.

Powszechnie spotykanym zespołem w Beskidach jest żyzna buczyna karpacka. Zajmuje przede wszystkim stoki o ekspozycji północnej, północno-wschodniej. Część górskich lasów bukowych została także w ostatnich dziesięcioleciach mocno zniekształcona w wyniku preferowania świerka.

Piętro regła górnego istnieje w postaci wąskiego pasa zajmującego najwyższe szczyty Beskidów (od 1150 do 1400 m n.p.m.). Występuje tu zachodniokarpacka świerczyna górnoreglowa. Piętro subalpejskie wykształciło się jedynie w szczytowych partiach Pilska.⁵

4.1.5. Świat zwierząt

Bioróżnorodność bezkręgowców na obszarze województwa śląskiego jest wciąż słabo rozpoznany elementem środowiska. Jeżeli założymy, że w województwie występuje około 50-80% fauny Polski, to liczba żyjących tu gatunków może mieścić się w przedziale 17 000-28 000. Natomiast zarejestrowanych jest dotychczas niecałe 8 000. Większa część nie została jeszcze rozpoznana.

Ponad cztery stulecia badań ichtiologicznych zaowocowały dobrym stanem poznania składu ichtiofauny (ryb i minogów) województwa śląskiego. Obecnie w regionie występuje 39 autochtonicznych gatunków (w tym dwa gatunki minogów: minóg strumieniowy i ukraiński), należących do 12 rodzin. Najliczniej reprezentowana jest rodzina karpionych, do której należy aż 20 gatunków, co stanowi nieco ponad połowę rodzimych gatunków ryb regionu.

Herpetofauna w województwie śląskim reprezentowana jest przez dwie gromady niższych kręgowców – płazy i gady. Dotychczas z regionu wykazano wszystkie krajowe gatunki gadów (choć niektóre nie są już w województwie notowane i uznaje się je za regionalnie wymarłe) i wszystkie gatunki płazów. Obecnie występuje w województwie 7 gatunków gadów i 18 gatunków płazów⁶⁴. Bogata rzeźba terenu województwa, zróżnicowana pod względem wysokości sprawia, że występują tu nizinne, górskie i niżowo-górskie gatunki płazów i gadów. Rozpoznanie herpetofauny województwa na tle kraju można uznać za bardzo dobre, choć w dalszym ciągu niewystarczające. Problem stanowi brak danych dotyczących liczebności (zwłaszcza w odniesieniu do płazów), zarówno w skali pojedynczych biotopów, jak i całego regionu.

Najcenniejsze dla trwałości istnienia populacji płazów i gadów biotopy wodne i lądowe związane są z dużymi kompleksami leśnymi, w których występują wszystkie gatunki właściwe dla danej strefy bioklimatycznej. Dla zachowania herpetofauny niezmiernie ważne są też siedliska związane z dolinami rzecznyymi.

⁵ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Ornitofauna województwa śląskiego jest stosunkowo dobrze poznana. Dotychczas na terenie województwa śląskiego odnotowano 337 gatunków ptaków (75% gatunków obserwowanych w Polsce), z czego 208 odbywa lub w przeszłości odbywało tu lęgi. Pozostałe 129 to gatunki niełęgowe.

Bogactwo awifauny województwa śląskiego wynika nie tylko z naturalnej, dużej różnorodności siedlisk przyrodniczych, ale też z mnogości biotopów, jakie ukształtowała trwająca od wieków działalność człowieka. Wiele terenów przez człowieka przekształconych ptaki potrafiły doskonale zaadaptować jako dogodne miejsca lęgowe, czy zimowiska.

Ponad 60% gatunków lęgowych województwa związana jest z lasami i terenami zalesionymi, stąd istotne jest zachowanie odpowiedniej powierzchni leśnej. Szczególnie cenne dla awifauny są lasy Beskidu Śląskiego i Żywieckiego, a także największy kompleks leśny w województwie – Lasy Lublinieckie.

Bardzo sprzyjającym ornitofaunie elementem śląskiego środowiska jest mnogość zbiorników wodnych, z których większość ma pochodzenie antropogeniczne. Ze śródlądowymi wodami powierzchniowymi związanych jest ponad 40% gatunków lęgowych w województwie.

Aktualnie na terenie województwa śląskiego występuje 68 rodzimych gatunków ssaków. Do liczby tej wliczono bobra europejskiego, który występuje w województwie w stanie dzikim dzięki reintrodukcji, pominięto natomiast żubra, który na terenie województwa utrzymywany jest jedynie w ramach zamkniętej hodowli i posiada status wymarłego w regionie. Za gatunki wymarłe uznaje się także susła moręgowanego, norkę europejską, żbika i tura. Prócz tego w województwie śląskim występuje obecnie 10 gatunków ssaków obcego pochodzenia. Kompletna lista ssaków województwa wynosi więc 83 gatunki.

Najliczniejszą grupę wśród ssaków stanowią nietoperze – w województwie śląskim notuje się 23 gatunki, a więc niemal całą krajową chiropterofaunę. Czyni to województwo śląskie jednym z najcenniejszych w Polsce obszarów pod względem fauny tych kregowców. Nietoperze występują w województwie tak licznie, dzięki znacznej liczbie różnorodnych siedlisk, w tym wielu obszarów obfitujących w jaskinie, służące wybranym gatunkom za hibernatoria. Taką rolę mogą spełniać również różne obiekty przemysłowe, jak np. sztolnie. Przykładem takiego miejsca są Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie, wyznaczone jako obszar Natura 2000.

Liczną w gatunki grupą są także tzw. drobne ssaki, reprezentowane przez gryzonie (20 gatunków rodzimych) i ryjówkokształtne (7 gatunków).

Do rzędu zajęczaków należy tylko jeden rodzimy gatunek – zając szarak. Na terenie województwa śląskiego nachodzą na siebie zasięgi dwóch gatunków jeży – jeża wschodniego i jeża zachodniego. Rodzima fauna ssaków parzystokopytnych liczy obecnie 4 gatunki. Należą one do rodziny jeleniowatych, z wyjątkiem dzika reprezentującego rodzinę świniowatych.

Rodzime ssaki drapieżne reprezentowane są w województwie śląskim przez 11 gatunków. Przedstawiciele rodziny łasicowatych - podobnie jak lis - są rozpowszechnione na obszarze całego województwa. Natomiast szczególnie cennym elementem fauny ssaków drapieżnych regionu są jej najwięksi przedstawiciele: ryś, wilk i niedźwiedź brunatny, których ważną ostoję stanowi karpacka część regionu, a zwłaszcza Beskid Żywiecki.

W skład teriofauny województwa wchodzi również 10 gatunków obcego pochodzenia. Do elementów obcych dla rodzimej teriofauny należą: mysz domowa, szczur śniady, piżmak, szczur wędrowny, królik, jeleń sika, daniel, jenot, norka amerykańska oraz szop prac. Trzy ostatnie gatunki, reprezentujące ssaki drapieżne mogą stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny, nie tylko ssaków, ale również innych grup, np. ptaków. Gatunki te uznawane są za inwazyjne.⁶

4.1.6. Gleby

Zróźnicowanie typów, gatunków i rodzajów gleb oraz ich zmienność przestrzenna w województwie śląskim jest determinowana wieloma czynnikami przyrodniczymi, z których do najważniejszych należą: podłoże geologiczne, rzeźba terenu, warunki wodne oraz szata roślinna.

Przekształcenia powierzchni ziemi w województwie śląskim związane są przede wszystkim z rozwojem przemysłu, zwłaszcza wydobywczego, oraz postępującej urbanizacji. Przekształcenia te obejmują naturalną rzeźbę terenu oraz pokrywą glebową (likwidacja profilu glebowego lub zmiany właściwości fizyko-chemicznych wierzchnich warstw gleby). Przekształceniom o mniejszej skali podlegają także obszary użytkowane rolniczo, zwłaszcza narażone na erozję.

Najważniejsze zmiany degradujące powierzchnię ziemi, to:

- zajmowanie terenów o naturalnej rzeźbie na potrzeby osadnictwa, infrastruktury i przemysłu oraz usług,
- przekształcanie powierzchni ziemi wskutek podziemnej i powierzchniowej eksploatacji zasobów naturalnych,
- zajmowanie powierzchni pod składowanie odpadów komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenie gleby imisjami przemysłowymi,
- przekształcanie i erozja gleby na terenach użytkowanych rolniczo i leśnych.

W województwie śląskim główną przyczyną degradacji lub dewastacji gruntów pozostaje górnictwo, w tym szczególnie górnictwo węgla kamiennego, które odpowiedzialne jest za większość przyrostu powierzchni gruntów wymagających rekultywacji.⁷

4.1.7 Wody powierzchniowe i podziemne

Województwo śląskie położone jest w obszarze 3 dorzeczy: Wisły (55,4% powierzchni województwa) i Odry (44,4%) (zlewisko Morza Bałtyckiego), a także niewielkiego fragmentu dorzecza Dunaju (0,2%) (zlewisko Morza Czarnego).

Specyficzne warunki hydrogeologiczne (m.in. duża zasobność wód podziemnych, liczne progi strukturalne) oraz położenie województwa w obszarze wododziału I rzędu sprzyjają występowaniu

⁶ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

⁷ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

licznych źródeł. Występują tu źródła Wisły i Warty, a także liczne źródłowe odcinki ich dopływów oraz dopływów Odry.

Cechą wyróżniającą województwo na tle kraju jest duża liczba antropogenicznych zbiorników wodnych (kilka tysięcy), powstałych w wyniku świadomych i celowych, jak też niezamierzonych działań człowieka. Wymienioną kategorię reprezentują zbiorniki: zaporowe, w wyrobiskach poeksploatacyjnych, w nieckach osiadania i zapadliskach, groblowe (stawy) oraz inne.⁸

Jakość wód, przede wszystkim tych przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, ma istotny wpływ zarówno na zdrowie społeczeństwa, jak i prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów. Największe zagrożenia dla gospodarki wodnej. Największe zagrożenia dla gospodarki wodnej w województwie śląskim stanowią m.in.: przemysł, odprowadzanie ścieków nieoczyszczanych, a także zanieczyszczenia pochodzące z obszarów rolniczych, stawów rybnych czy składowisk odpadów.

Na podstawie badań prowadzonych w 2018 roku klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego wykonano dla 72 jcwp, w tym 20 w dorzeczu Wisły oraz 52 w dorzeczu Odry. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego wykazała bardzo dobry stan ekologiczny 3 jcwp, dobry stan 10 jcwp, dobry potencjał 3 jcwp, umiarkowany stan 24 jcwp, umiarkowany potencjał 10 jcwp, słaby stan 12 jcwp, słaby potencjał 7 jcwp, zły stan 2 jcwp i zły potencjał 1 jcwp.

Spośród 72 jcwp badanych w 2018 roku 22% oceniono w stanie/potencjale dobrym i powyżej dobrego, tj. spełniającym warunki dobrego stanu wód, pozostałe 78% w stanie/potencjale umiarkowanym, słabym lub złym, tj. nie spełniającym warunków dobrego stanu wód. Na wyniki klasyfikacji największy wpływ miały wskaźniki:

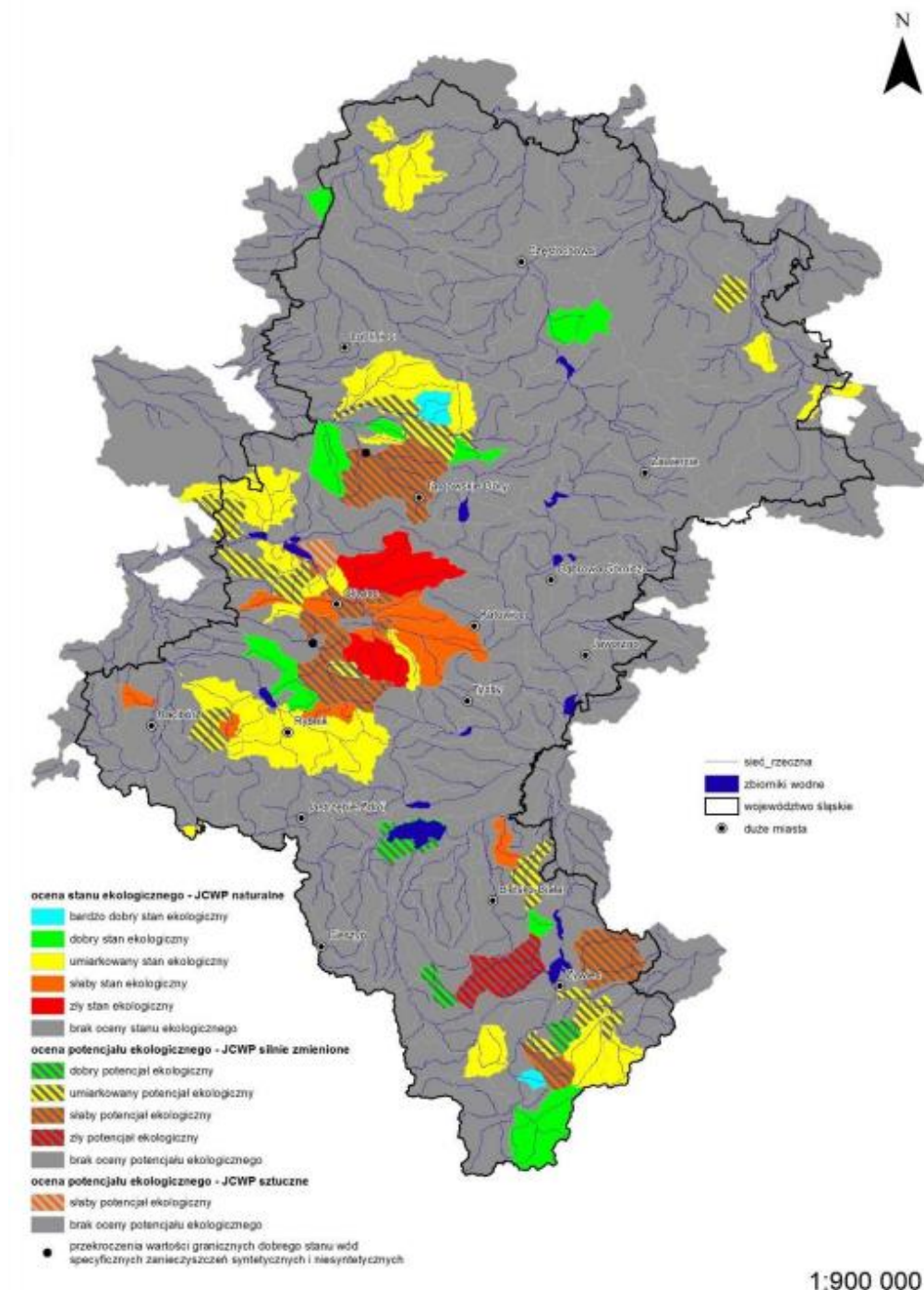
- fizykochemiczne (charakteryzujące stan fizyczny, warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie oraz warunki biogenne), które przekraczały wartości graniczne dobrego stanu wód w 62% badanych jcwp,
- biologiczne, które przekraczały wartości graniczne dobrego stanu wód w 54% badanych jcwp,
- fizykochemiczne z grupy zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych (grupa 3.6), które przekraczały wartości graniczne dobrego stanu wód w 5% badanych jcwp.

Z grupy elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) największy wpływ na ocenę miały wskaźniki z grupy zasolenia (przewodność, twardość ogólna) oraz substancje biogenne (azot azotynowy, fosfor fosforanowy). Z elementów biologicznych wartości graniczne dobrego stanu wód najczęściej przekraczał fitobentos.⁹

⁸ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

⁹ Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Mapa 2. Klasyfikacja stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie śląskim w 2018 roku

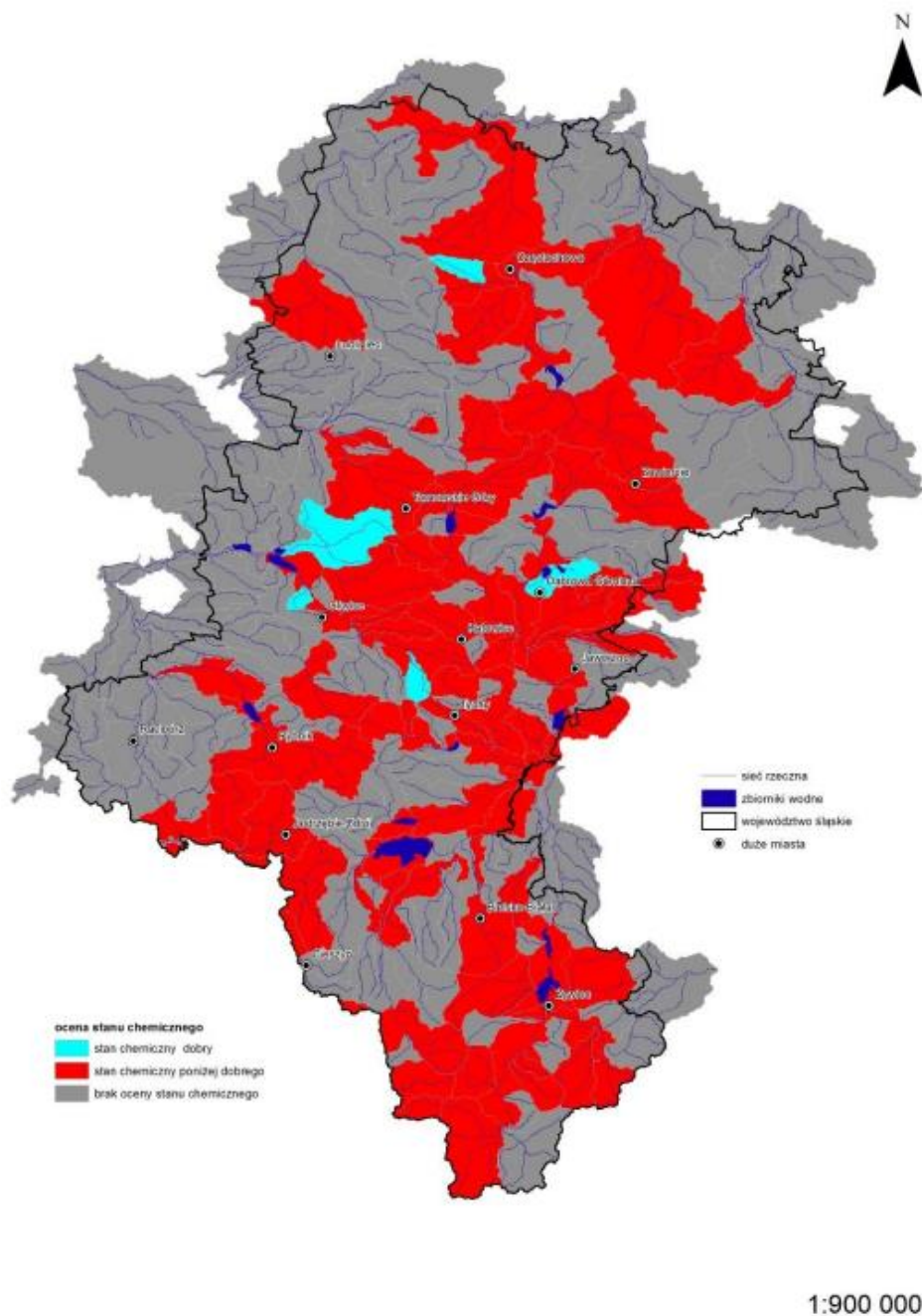
Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020

W roku 2018 klasyfikację stanu chemicznego wykonano dla 87 jcwp, gdzie badane były substancje priorytetowe oraz tzw. inne zanieczyszczenia, dla których określono środowiskowe normy jakości.

Wyniki klasyfikacji na podstawie badań prowadzonych w matrycy wodnej wykazały dobry stan chemiczny w 6 jcwp, w tym 1 w dorzeczu Wisły, a 5 w dorzeczu Odry. W pozostałych 81 jcwp stan chemiczny sklasyfikowano poniżej dobrego. Największy wpływ na klasyfikację miały substancje z grupy WWA: benzo(a)piren oraz fluoranten. Ten pierwszy przekroczył normy stanu dobrego w każdej z 48

badanych jcwp. W grupie substancji priorytetowych badane były również metale. Przekroczenia dopuszczalnych stężeń kształtowały się następująco: nikiel – 27 jcwp, ołów – 18 jcwp, kadm – 13 jcwp oraz rtęć – 10 jcwp.¹⁰

Mapa 3. Klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie śląskim w 2018 roku

Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020

¹⁰ Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Stan jednolitych części wód powierzchniowych ocenia się przez porównanie wyników klasyfikacji stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. W 2018 roku ocenę stanu wód wykonano dla 118 jcwp. Wszystkie oceniono w stanie złym, w tym 52 jcwp w dorzeczu Wisły, 65 jcwp w dorzeczu Odry i 1 jcwp w dorzeczu Dunaju.¹¹

Zasoby wód powierzchniowych województwa są stosunkowo niewielkie w odniesieniu do dużego zapotrzebowania na wodę i ograniczonej przydatności części z nich z powodu zanieczyszczenia. Na zasoby wód powierzchniowych składają się wody płynące oraz wody stojące. Ilość naturalnych zbiorników wodnych w regionie jest niewielka, ale cechą wyróżniającą województwo na tle kraju jest duża liczba zbiorników antropogenicznych (kilka tysięcy).

Na terenie województwa eksploatuje się zarówno wody powierzchniowe, jak i podziemne.

Użytkowe wody podziemne w województwie śląskim występują przede wszystkim w utworach czwartorzędu, trzeciorzęd, kredy, jury, triasu, karbonu i dewonu, a dla ochrony najcenniejszych ich zasobów wydzielone zostały Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) oraz Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych (LZWP, dawne GZWP):

- 325 Zbiornik Częstochowa (W);
- 326 Zbiornik Częstochowa (E);
- 327 Zbiornik Lubliniec-Myszków;
- 328 Dolina Kopalna rzeki Mała Panew;
- 329 Zbiornik Bytom;
- 330 Zbiornik Gliwice;
- 331 Dolina kopalna rzeki Górna Kłodnica;
- 332 Zbiornik Subniecka Kędzierzyńsko-Głubczycka;
- 333 Zbiornik Opole-Zawadzkie;
- 335 Zbiornik Krapkowice-Strzelce Opolskie;
- 345 LZWP Zbiornik Rybnik dawny GZWP;
- 346 Zbiornik Pszczyna;
- 347 Dolina rzeki Górna Wiśla;
- 348 LZWP Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski), dawny GZWP;
- 408 Niecka Miechowska (NW);
- 409 Niecka Miechowska (SE);
- 445 LZWP Zbiornik warstw Magura (Babia Góra), dawny GZWP;
- 446 LZWP Dolina rzeki Soła, dawny GZWP;
- 447 LZWP Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały), dawny GZWP;
- 448 LZWP Dolina rzeki Biała, dawny GZWP;
- 452 Zbiornik Chrzanów;
- 453 Zbiornik Biskupi Bór;
- 454 Zbiornik Olkusz-Zawiercie;
- 455 Zbiornik Dąbrowa Górnicza.

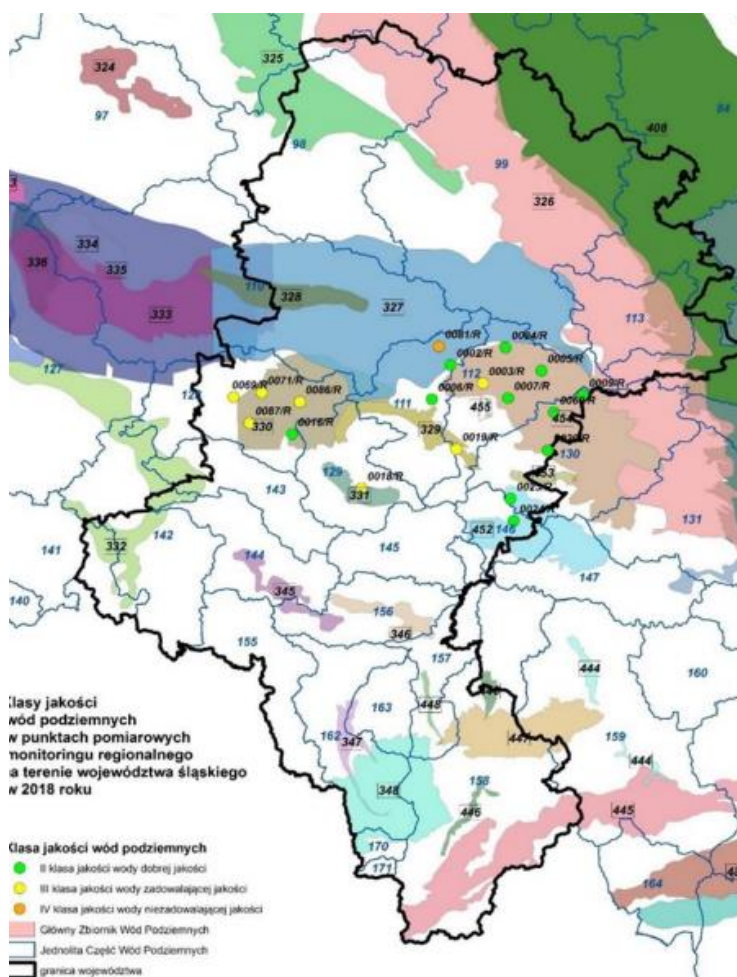
¹¹ Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Do kluczowych problemów gospodarki wodnej zalicza się kwestie ilościowe, związane z użytkowaniem wód powierzchniowych i podziemnych, a także kwestie jakościowe związane z odprowadzaniem nieoczyszczanych i niedostatecznie oczyszczanych ścieków komunalnych oraz przemysłowych, niedostateczną sanitacją obszarów wiejskich i rekreacyjnych oraz zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, stawów rybnych, składowisk odpadów i wód opadowych.¹²

W 2018 roku w ramach sieci regionalnej przeprowadzono uzupełniające badania w 6 jednolitych częściach wód podziemnych. Stan wód podziemnych w sieci regionalnej oceniony został w 19 punktach, zlokalizowanych w utworach triasu i czwartorzędu.

W roku 2018 normy określone dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w zakresie badanych wskaźników fizykochemicznych, spełniało 57,9% badanych punktów. W przypadku wód niespełniających tych wymagań, wskaźnikami które nie mieściły się w normach dla wód pitnych były: żelazo, mangan, azotany oraz jon amonowy.¹³

Mapa 4. Klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu regionalnego w 2018 roku

Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020

¹² Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

¹³ Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Efektywne gospodarowanie wodami musi uwzględniać zaspokojenie potrzeb ludności i gospodarki w zakresie wystarczającej ilości wody, spełniającej wymagania, co do jakości, przy równoczesnej ochronie zasobów wodnych oraz utrzymaniu dla ekosystemów wodnych i od wody zależnych odpowiadających im warunków środowiskowych.

Gospodarowanie wodami powinno być prowadzone zlewniowo z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości. Dla ochrony ilościowej należy eksploatować ujęcia wody tak, by została zachowana równowaga hydrodynamiczna pomiędzy ilością wody pobieranej a zasilającej zasób oraz realizować działania zwiększające naturalną retencję w zlewni. Dla jakościowej ochrony wód winno się podejmować działania zapobiegające ich zanieczyszczeniu lub skażeniu. Szczególnej ochrony wymagają strefy ochronne ujęć wód, Główne Zbiorniki Wód Podziemnych oraz tereny o dużej podatności płytkich wód podziemnych na zanieczyszczenia z powierzchni terenu.

Dla obszarów, na których ustanowiono strefy ochrony ujęć wód, należy uwzględniać obowiązujące zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony wód. Na wszystkich terenach województwa wskazanych w planach gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i planach przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzecza należy uwzględnić ustalenia tych dokumentów.

Racjonalne gospodarowania zasobami wodnymi jest konieczne także ze względu na występujące okresowo zjawisko suszy, czyli spadku dostępności wody poniżej średniej w określonym czasie i obszarze, na skutek niedoboru opadu atmosferycznego. Na stopień zagrożenia suszą w województwie śląskim mają wpływ uwarunkowania naturalne (wielkość opadów atmosferycznych, warunki fizycznogeograficzne oraz hydrologiczne) oraz działalność antropogeniczna związana z wykorzystaniem zasobów wodnych.

Obszar województwa śląskiego jest narażony na wystąpienie zjawiska suszy, w jej czterech typach: atmosferycznej, glebowej, hydrologicznej i hydrogeologicznej, powiązanych ze sobą w sensie przyczynowo-skutkowym. W celu zapobiegania czasowym niedoborom wody konieczna jest budowa regionalnych systemów wodociągowych, opartych na wielu źródłach, umożliwiających racjonalne i sprawne zarządzanie zasobami wodnymi w sytuacjach kryzysowych.¹⁴

Województwo śląskie leży w zlewniach dwóch największych polskich rzek Wisły i Odry i zaliczone zostało do pięciu najbardziej zagrożonych wystąpieniem powodzi w skali Polski.

Jak wynika z analizy rozkładu zintegrowanego ryzyka powodziowego, w regionie wodnym Górnej Odry gminy o najwyższym i wysokim ryzyku położone są głównie wzdłuż rzeki Odry, a wzdłuż rzeki Kłodnicy najwyższe ryzyko odnotowano jedynie w gminie Gliwice. Na wysokie ryzyko powodziowe w południowej części obszaru duży wpływ ma dopływ wód z Republiki Czeskiej. W przypadku wystąpienia wezbrania, fala powodziowa powstająca po stronie czeskiej i przemieszczająca się wzdłuż Odry stwarza istotne zagrożenie z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury przeciwpowodziowej po stronie polskiej. W regionach wodnych środkowej Odry oraz Warty czynnikiem zwiększającym ryzyko wystąpienia powodzi jest możliwość nakładania się fal powodziowych np. na Warcie i Odrze.

¹⁴ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Występujące w regionie wodnym Małej Wisły ryzyko powodziowe kumuluje się przede wszystkim w przewężeniach dolin (np. Przemszy, Białej, Pszczynki), a w odcinkach ujściowych problemem jest występowanie zjawiska cofki. Ryzyko powodziowe wzrasta również na odcinkach rzek przepływających przez silnie zurbanizowane doliny rzeczne, stanowiące w przeszłości naturalne rozlewiska i obszary przepływu „wielkiej wody”. W dodatku ponad 20% terenów regionu wodnego pokrywają obszary górnicze powodujące lokalne osiadania terenu i powstawanie terenów bezodpływowych.

Ryzyko powodziowe w regionie wodnym Górnej Wisły w głównej mierze dotyczy obszarów położonych wzdłuż rzeki Wisły, a także w odcinkach ujściowych jej dopływów (np. Soła), gdzie kumulują się fale wezbraniowe. Dolina Wisły w regionie wodnym Górnej Wisły została obwałowana niemal na całej swej długości, co skutkuje brakiem możliwości tworzenia się naturalnych rozlewisk. Powoduje to piętrzenie się wody i stanowi poważne zagrożenie na wypadek awarii wałów przeciwpowodziowych. Na wzrost poziomu ryzyka powodziowego wpływ ma również zagrożenie wystąpienia awarii urządzeń piętrzących zbiorników zaporowych (np. kaskada Soły). W części regionu wodnego Środkowej Wisły położonego na terenie województwa śląskiego nie stwierdzono podwyższonego poziomu ryzyka powodziowego.¹⁵

4.1.8 Powietrze atmosferyczne

Powietrze atmosferyczne w województwie śląskim jest w znacznym stopniu zanieczyszczone. Głównym źródłem tych zanieczyszczeń jest emisja antropogeniczna, na którą składa się emisja z działalności przemysłowej, z sektora bytowego oraz emisja ze środków transportu. Największa emisja zanieczyszczeń oraz najwyższy wskaźnik emisji na powierzchnię występują w obszarach największej koncentracji ludności, w szczególności w aglomeracjach: górnośląskiej oraz rybnicko-jastrzębskiej.

Pod względem wielkości emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w rankingu województw śląskie znajduje się na drugim miejscu, po województwie łódzkim. W 2018 roku zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska wyemitowały do atmosfery ogółem 36 298 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, co stanowi 17% emisji krajowej.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń pyłowych były zakłady prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (59,5% emisji ogółem), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (29,1%) oraz górnictwa i wydobywania (10,1%). W przypadku emisji zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) najwięcej tych zanieczyszczeń wyemitowały: zakłady górnictwa i wydobywania (63,8% emisji ogółem), wprowadzając do atmosfery przede wszystkim metan, zakłady przetwórstwa przemysłowego (24,2%) oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (11,8%).

Emisja zanieczyszczeń z sektora bytowego pochodzi przede wszystkim z domowych systemów grzewczych i dotyczy głównie tlenków siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów i znacznych ilości pyłów.

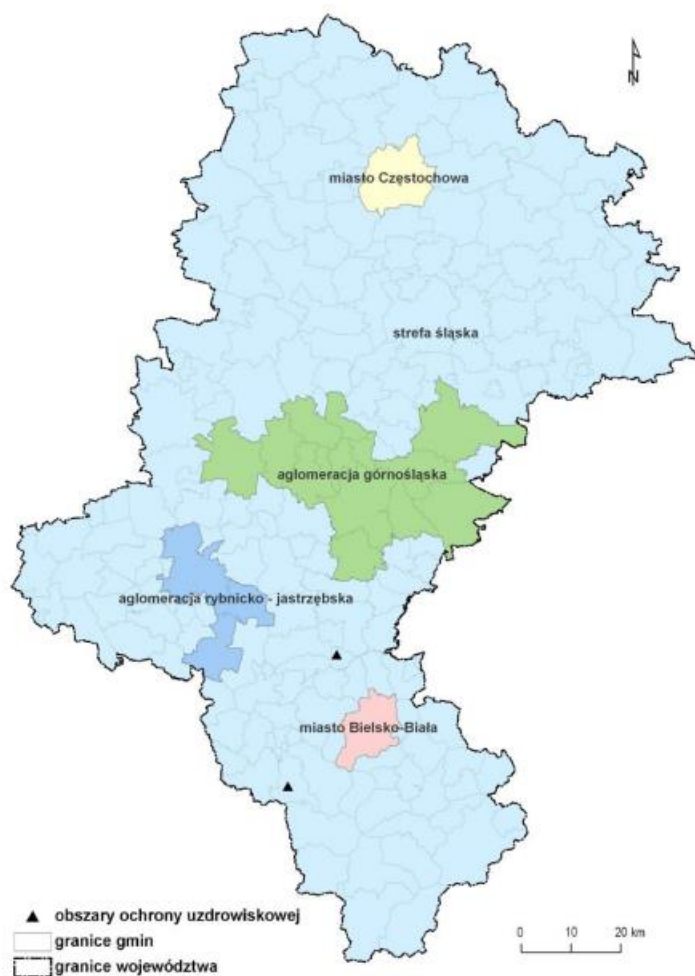
¹⁵ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

Znaczący udział w zanieczyszczeniu powietrza ma emisja pochodząca ze środków transportu, a szczególnie z bardzo dynamicznie rozwijającego się transportu samochodowego. Źródła zanieczyszczeń układają się liniowo, co jest efektem przebiegu tras komunikacyjnych, wzdłuż których następuje emisja zanieczyszczeń związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw.

Wyniki oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie śląskim, realizowanej przez WIOŚ do końca 2018 roku, a od 2019 r. przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w obrębie 5 wydzielonych stref pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, od co najmniej kilku lat wykazują niekorzystny stan pod względem stężeń pyłu PM10 i PM2,5 oraz ozonu (w przypadku celu długoterminowego), a także benzo(a)pirenu dla obszaru całego województwa.

W przypadku dwutlenku azotu w aglomeracji górnośląskiej klasa C utrzymuje się niezmiennie od 2011 roku. Od kilku lat klasyfikacja aglomeracji górnośląskiej w ocenie rocznej dotyczącej ozonu wg poziomu docelowego ulega wahaniu pomiędzy klasą A a C.

Mapa 5. Strefy w województwie śląskim, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza

Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

W ramach Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego, przeprowadzono inwentaryzację źródeł emisji substancji, dla których wystąpiły przekroczenia wartości dopuszczalnych lub docelowych.

Na podstawie inwentaryzacji określono wielkości emisji dla poszczególnych zanieczyszczeń. Umożliwiło to, przy wykorzystaniu modelowania matematycznego rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w powietrzu, przygotowanie przestrzennego rozkładu emisji zanieczyszczeń i obrazu jakości powietrza w województwie śląskim:

- pył PM10 i PM 2,5 – najwyższe stężenia w aglomeracji górnośląskiej, wysokie w pasie pomiędzy aglomeracją śląską a rybnicko-jastrzębską, a także lokalnie, szczególnie w rejonach większych miast, najniższe w północnej części województwa (z wyjątkiem obszaru w rejonie Częstochowy) i południowej (z wyjątkiem obszaru Kotliny Żywieckiej),
- benzo(a)piren (Tab. 14) – wysokie stężenie na obszarze województwa, za wyjątkiem wschodniej części powiatu częstochowskiego, najniższe stężenie w południowej części powiatów cieszyńskiego i żywieckiego,
- dwutlenek azotu (Tab. 14, Ryc. 25) – najwyższe stężenia w rejonie tras komunikacyjnych, szczególnie w aglomeracji górnośląskiej, najniższe stężenia w południowej, zachodniej, północnej części województwa.¹⁶

Roczna ocena jakości powietrza za 2021 rok dla stref województwa śląskiego przeprowadzona została zgodnie z obowiązującymi dla tego roku kryteriami dla poszczególnych substancji – ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Ocenę wraz z klasyfikacją stref wykonano w oparciu o funkcjonujący w 2021 roku system monitoringu powietrza prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, na który składały się przede wszystkim intensywne pomiary jakości powietrza. Metodą uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza było matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. W ocenie wykorzystano również metody obiektywnego szacowania oparte o wyniki modelowania matematycznego.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 rok wykazała nieco gorszą jakość powietrza niż w roku 2020, ale zaznaczyć należy, iż sezon grzewczy w 2020 roku był wyjątkowo ciepły. W okresie styczeń – marzec 2021 było o wiele chłodniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, co przełożyło się na znacznie wyższe stężenia zanieczyszczeń. Pomimo tego, w 2021 roku stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 na żadnej stacji nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego, jednak wzrosła częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i kształtowała się w przedziale od 9 do 87 dni. Przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego 35 dni dla pyłu zawieszonego PM10 wystąpiło na stacjach w każdej z 5 stref, więc cały obszar województwa zaliczony został do klasy C, natomiast obszary przekroczeń były mocno zróżnicowane i wynosiły od 22% w strefie śląskiej do 94% w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej. Obszar przekroczeń zamieszkuje 78% ludności województwa.

Do klasy C1 zaliczone zostały wszystkie strefy dla obniżonego poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM2,5 wynoszącego $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W przypadku łagodniejszego kryterium poziomu dopuszczalnego I fazy dla pyłu zawieszonego PM2,5 wynoszącego $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do klasy C zaliczone zostały

¹⁶ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

3 strefy, a 2 strefy dotrzymały wymagania i zaliczone zostały do klasy A. W odniesieniu do fazy II dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} obszary przekroczeń normy były również mocno zróżnicowane i wynosiły od 18% w strefie śląskiej do 86% w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej. Obszar przekroczeń zamieszkuje 74% ludności województwa.

Największym problem w zakresie przekraczania poziomu docelowego i obszaru przekroczeń wciąż jest w województwie śląskim benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀. W 2021 roku przekroczenie poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia obejmowało prawie cały obszar zamieszkały przez 4,3 mln ludności, co stanowiło 96% mieszkańców województwa.

W aglomeracji górnośląskiej utrzymuje się obszar przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu, związany z oddziaływaniem transportu drogowego, obejmujący przebiegającą przez Katowice autostradę A4.

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia ozonu w strefie śląskiej wg kryteriów dla ochrony zdrowia oraz ochrony roślin dla poziomu celu długoterminowego.

Od wielu lat pozostają w województwie śląskim w klasie A zanieczyszczenia gazowe, obejmujące dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i benzen, a także oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe PM₁₀ benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ ma emisja przemysłowa i liniowa.

Od kwietnia 2017 roku obowiązuje w województwie śląskim tzw. „uchwała antysmogowa”, która w sposób skuteczny ma wspomóc działania w kierunku poprawy jakości powietrza na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z przedmiotową uchwałą do końca 2021 roku miały być zlikwidowane kotły grzewcze, które w 2017 roku miały powyżej 10 lat od daty produkcji lub nie posiadały tabliczki znamionowej, natomiast najstarsze paleniska węglowe służące do lokalnego ogrzewania pomieszczeń lub przygotowywania posiłków powinny być zlikwidowane do końca 2022 roku.

Sukcesywnie do końca 2027 roku powinny być zlikwidowane wszystkie paleniska węglowe, nie spełniające co najmniej 5 klasy jakości.

W czerwcu 2020 roku Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił Program Ochrony Powietrza (POP), zastępujący wcześniejsze programy. Program określa działania, które mają być prowadzone we wszystkich gminach województwa śląskiego i obejmować rozbudowę oraz integrację sieci ciepłowniczej, prace termomodernizacyjne, działania w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych, i komunikacyjnych.

Pomimo pogorszenia jakości powietrza w roku 2021, w efekcie niekorzystnych dla jakości powietrza warunków meteorologicznych w sezonie grzewczym, od roku 2018 zauważalna jest poprawa jakości powietrza w województwie śląskim, co potwierdza skuteczność realizacji działań naprawczych wynikających z POP i z uchwały antysmogowej.¹⁷

¹⁷ Źródło: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

4.1.9 Klimat akustyczny

Z informacji zawartych w opracowanym i uchwalonym przez Sejmik Województwa Śląskiego Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie (POŚPHWŚ) wynika, że powierzchnia tego typu obszarów narażonych na oddziaływanie hałasu w porze dziennie-wieczornonocnej wynosi 422,4 km² (wskaźnik LDWN), natomiast według wskaźnika LN dla pory nocnej dotyczy to 342,9 km². W porównaniu do danych przedstawionych w "Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018..."²⁹, obecnie zauważalne jest zwiększenie wartości wskaźnika LDWN pomimo zwiększenia liczby analizowanych odcinków dróg i linii kolejowych (według poprzedniego Programu powierzchnia zagrożona negatywnym oddziaływaniem hałasu wyniosła 409,7 km²). W zasięgu pasa analizy niekorzystnego oddziaływania hałasu drogowego i kolejowego 30 pozostają - dla wskaźnika LDWN 163 602 osoby, a dla LN 129 970 osób. W 2015 roku było to 96 605 osób. Znaczny wzrost liczby osób narażonych na negatywne oddziaływanie hałasu jest wyraźnie związany ze zwiększeniem liczby i długości analizowanych odcinków dróg i linii kolejowych. Najwięcej osób narażonych na niekorzystne oddziaływanie hałasu na 1 km ciągu komunikacyjnego w odniesieniu do dróg, w porze dziennie-wieczornonocnej (LDWN) przypada (podobnie jak w 2015 r.) na DK nr 94 na odcinku Czeladź – Będzin, tj. 519 osób, a w porze nocnej (LN) na DK nr 1 na odcinku Tychy - Bielsko-Biała tj. 397 osób. W przypadku linii kolejowych, największa liczba mieszkańców narażonych na hałas na 1 km ciągu występuje na odcinku linii kolejowej nr 138 między Mysłowicami a Szabelnią, tj. 1102 osoby w przypadku wskaźnika LDWN oraz 974 osoby w przypadku wskaźnika LN.

Dla zobrazowania stanu akustycznego aglomeracji liczących powyżej 100 000 mieszkańców (Bielsko-Biała, Chorzów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Katowice, Ruda Śląska, Sosnowiec, Tychy, Zabrze, Rybnik, Bytom) przeanalizowano dostępne programy ochrony środowiska przed hałasem, a także mapy akustyczne będące podstawą ich opracowania. Z opracowań tych wynika jednoznacznie, iż spośród wszystkich analizowanych źródeł w wyżej wymienionych aglomeracjach, hałas pochodzący od ruchu drogowego stanowi przyczynę największego zagrożenia hałasem. Ponadto można stwierdzić, iż największe powierzchnie narażone na nadmierny hałas występują w Katowicach oraz Gliwicach, a najwięcej ludności narażonej na hałas drogowy mieszka w Katowicach. Dane te są jednak niekompletne, ponieważ w opracowanych dotąd programach ochrony środowiska przed hałasem dla Częstochowy i Rudy Śląskiej brak informacji na temat liczby mieszkańców narażonej na oddziaływanie hałasu.

Dominującymi źródłami hałasu instalacyjnego są przedsiębiorstwa związane z przemysłem górniczym, energetycznym, metalurgicznym, budowlanym. Te branże przemysłu charakteryzują się dużą koncentracją urządzeń i instalacji stanowiących punktowe, liniowe i powierzchniowe źródła hałasu.¹⁸

¹⁸ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

4.1.10 Promieniowanie elektromagnetyczne

Głównymi źródłami pól elektromagnetycznych sztucznie wytworzonych (na skutek działalności człowieka) w środowisku są instalacje radiokomunikacyjne, do których zaliczamy: stacje bazowe telefonii komórkowych, systemy nadawcze radiowo-telewizyjne, bezprzewodowe sieci komputerowe oraz elektroenergetyczne stacje i linie przesyłowe. Na terenie województwa śląskiego zlokalizowana jest znaczna ilość sztucznych źródeł PEM, co jest związane z dużą gęstością zaludnienia oraz koncentracją przemysłu elektroenergetycznego.

Badania poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w środowisku na terenie województwa śląskiego nie dowiodły istnienia zagrożenia związanego z charakteryzowanym czynnikiem. Żaden z pomiarów wykonanych w cyklach badawczych od 2008 do 2018 roku nie wykazał przekroczenia poziomu dopuszczalnego PEM.¹⁹

Wpływ na wielkość PEM ma duża koncentracja instalacji radiokomunikacyjnych, zlokalizowanych głównie w centrach dużych ośrodków miejskich, przez co charakteryzują się one zwiększonym poziomem promieniowania w stosunku do pozostałych terenów.

4.1.11 Gospodarka odpadami

Na terenie województwa istnieje 31 czynnych składowisk odpadów. Odpady komunalne przyjmowane są na 17 składowiskach, odpady z sektora gospodarczego – na 20 składowiskach, z czego 8 to składowiska przemysłowe (w tym 1 kwatery w ramach składowiska komunalnego), 6 to składowiska odpadów niebezpiecznych z wyłączeniem odpadów zawierających azbest (w gminach: Boronów, Miasteczko Śląskie, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Jaworzno i Tarnowskie Góry), 5 to składowiska azbestowe (w tym 4 w ramach składowisk komunalnych w Jastrzębiu-Zdroju, Knurowie, Sosnowcu i Świętochłowicach, a 1 w ramach składowiska przemysłowego w Dąbrowie Górniczej) i 2 wydobywcze. W marcu 2019 r. decyzją na zamknięcie uzyskało składowisko azbestowe w Dąbrowie Górniczej.²⁰

Zgodnie z Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022, przyjmuje się następujące cele główne w zakresie gospodarki odpadami, które wymagają uwzględnienia:

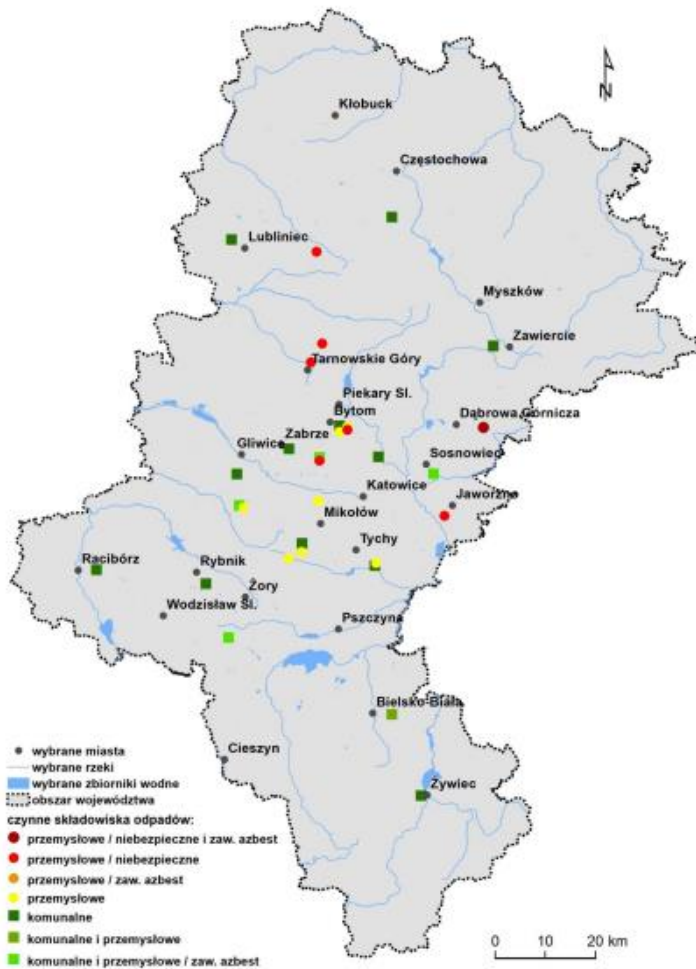
- zapobieganie powstawaniu odpadów;
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;
- zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytych baterii i akumulatorów;

¹⁹ Na podstawie: Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

²⁰ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.²¹

Mapa 6. Lokalizacja czynnych składowisk odpadów w województwie śląskim

Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

4.1.12 Obszarowa ochrona przyrody

Województwo śląskie posiada wiele unikalnych wartości przyrodniczych, pomimo że uznawane jest za jeden z najbardziej przekształconych antropogenicznie obszarów Polski. Na obszary cenne przyrodniczo w województwie składają się w szczególności:

- obszary podlegające ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody,
- ostoje przyrody,
- korytarze ekologiczne.

²¹ Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

Obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody stanowią blisko 34% powierzchni województwa.

Na terenie województwa znajduje się zachodnia część otuliny Babiogórskiego Parku Narodowego, zlokalizowana na terenie gminy Jeleśnia i zajmująca powierzchnię 424,4 ha.

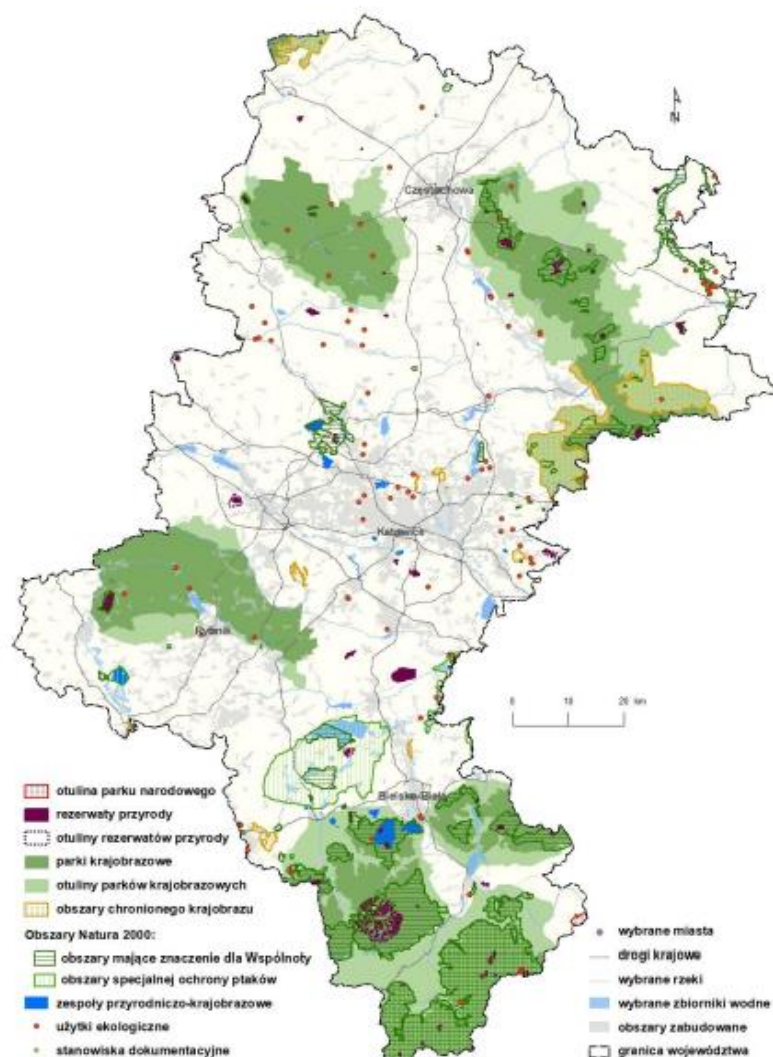
Aż 19% obszaru województwa (wraz z otulinami ponad 30%) zajmują parki krajobrazowe. Na terenie województwa jest ich 8: Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, Żywiecki Park Krajobrazowy, Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, Park Krajobrazowy Orlich Gniazd, Park Krajobrazowy Stawki, Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą oraz częściowo Park Krajobrazowy Beskidu Małego i Załęczański Park Krajobrazowy.

Do obszarów wchodzących w skład Europejskiej Sieci Natura 2000 w województwie należy 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków (tzw. ostoje ptasie) oraz 40 specjalnych obszarów ochrony siedlisk (tzw. ostoje siedliskowe), w tym 4 ostoje znajdujące się częściowo w województwie małopolskim: Pustynia Błędowska, Dolna Soła, Ostoja Środkowojurajska i Beskid Mały, jedna częściowo zlokalizowana w województwie opolskim – Dolina Małej Panwi i jedna ostoja położona na pograniczu województw: śląskiego, łódzkiego i świętokrzyskiego - Dolina Górnej Pilicy.

Poza tym w województwie utworzono 65 rezerwatów przyrody, 15 obszarów chronionego krajobrazu, 81 użytków ekologicznych, 22 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i 11 stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej. Ochroną w formie pomników przyrody objęto 1242 pojedyncze drzewa i krzewy, 181 grup drzew, 32 aleje i szpalery drzew oraz 10 stanowisk rzadkich i chronionych roślin naczyniowych, 25 głązów narzutowych, 17 jaskiń, 15 odsłoneń skalnych i skałek, 8 źródlisk, wodospad i odkrywkę geologiczną.²²

²² Źródło: Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

Mapa 7. Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie województwa śląskiego

Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

Województwo śląskie jest miejscem występowania gatunków podlegających ochronie prawnej, w tym 357 taksonów chronionych roślin, 37 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 73 gatunków porostów, 400 gatunków kręgowców, w tym: 2 gatunków minogów, 10 gatunków ryb, 18 gatunków płazów, 7 gatunków gadów, 311 gatunków ptaków (w tym 188 lęgowych) i 52 gatunków ssaków oraz 96 taksonów zwierząt bezkręgowych. Dla gatunków zwierząt szczególnej troski wyznaczono 35 stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego ich przebywania.

Na system przyrodniczy składają się 54 ostoje florystyczno-mykologiczne oraz 40 ostoi faunistycznych. Ich użytkowanie i zagospodarowanie powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej.

Na terenie województwa śląskiego wyznaczone zostały korytarze ekologiczne dla zapewnienia odpowiednich warunków migracji zwierząt z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup gatunków: korytarze ichtiologiczne dla ryb (7 ponadregionalnych i 15 regionalnych oraz obszary rdzeniowe), korytarze ornitologiczne dla ptaków (4 ponadregionalne i 11 regionalnych wraz

z przystankami pośrednimi), korytarze teriologiczne dla ssaków drapieżnych (12 korytarzy) i kopytnych (25 korytarzy) oraz 12 połączonych nimi obszarów węzłowych, korytarze chiropterologiczne dla nietoperzy (o randze regionalnej – łączące miejsca schronień; i o randze lokalnej – dla przemieszczania się pomiędzy kryjówkami dziennymi a żerowiskami) oraz korytarze spójności (w celu utrzymania łączności obszarów o szczególnym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej regionu).

Cenne elementy środowiska przyrodniczego stanowią główne walory turystyczne województwa śląskiego, stwarzające możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej regionu. Funkcja ta jest ważnym czynnikiem nie tylko wzrostu, ale także aktywizacji gospodarczej wielu obszarów regionu. Jednakże rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej na obszarach cennych przyrodniczo winien zostać podporządkowany zachowaniu różnorodności biologicznej.²³

4.1.13 Dziedzictwo kulturowe

Województwo śląskie jest obszarem o bogatej przeszłości i cechuje się różnorodnym dziedzictwem kulturowym. Obejmuje ono części historycznych regionów: Górny Śląsk, Małopolska i Ziemia Łęczycko-Sieradzka. Osią rozwoju osadnictwa był historyczny układ szlaków handlowych, wśród których najważniejszą rolę odgrywały: szlak biegnący doliną Odry, łączący południe i północ Europy Środkowej, z odgałęzieniem z Raciborza do Krakowa; Strada Magna, łącząca Gniezno i Poznań z Krakowem przez Żarnowiec, Lelów, Mstów i Opatów, zastąpiona w XV w. szlakiem Ogrodzieniec – Żarki – Częstochowa – Kłobuck – Krzepice; trakt łączący wschodnią i zachodnią Europę przez Wrocław i Kraków, na terenie dzisiejszego woj. śląskiego rozwidlający się na odcinki północny i południowy. W XVIII w. zbudowano 2 szlaki łączące Kraków z Wiedniem – Trakt Cesarski i Gościniec Kocierski. W granicach województwa znajduje się 45 miast historycznych, w tym 32 miasta posiadające obecnie prawa miejskie oraz 6 miast, które utraciły prawa miejskie, a których układy urbanistyczne wpisane są do rejestru zabytków. W przypadku 7 historycznych miast (w tym 4 posiadających obecnie prawa miejskie) układy urbanistyczne nie są wpisane do rejestru zabytków.²⁴

Dziedzictwem procesów industrializacyjnych są zespoły fabryczno-rezydencjonalne, charakteryzują się one powiązaniem funkcjonalno-przestrzennym zakładu przemysłowego, osiedla patronackiego oraz willi lub pałacu właściciela. Osiedla i kolonie robotnicze o największych walorach urbanistycznych i architektonicznych to m.in. Nikiszowiec w Katowicach, Borsig i Zandek w Zabrze, Ficus i Kaufhaus w Rudzie Śląskiej, osiedle kopalni „Dębieńsko” w Czerwionce-Leszczynach, osiedle TAZ w Zawierciu, osiedle Czeladź-Piaski w Czeladzi.

Ważnym elementem krajobrazu kulturowego województwa śląskiego są historyczne kompozycje krajobrazowe, m.in. w Koszęcinie, Rudach, Świerklańcu, Złotym Potoku i Żywcu, a także zespoły rezydencjonalne i pałacowo-parkowe, m.in. w Brynku, Irządzach, Kamieńcu, Krowiarkach, Łubiu, Nakle, Pilicy, Pławniowicach, Siemianowicach Śląskich, Sławikowie, Szczekocinach. Godne uwagi jest założenie pałacowo-parkowe w Pszczynie.

²³ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

²⁴ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030

Obszarem bardzo interesującym pod względem krajobrazowym jest Jura Krakowsko-Częstochowska. W okresie od XIV do XVI w. na terenie Jury powstała linia zamków i strażnic obronnych, których ruiny (np. Mirów, Morsko, Olsztyn, Podzamcze) są do dzisiaj wyróżniającą cechą krajobrazu tego obszaru, tworząc Szlak Orlich Gniazd. Przykładem nowożytnych budowli obronnych są fortyfikacje bastionowe zachowane na Jasnej Górze w Częstochowie, w Pilicy oraz w Krzepicach.

Architekturę obronną reprezentują również, pochodzące z XX wieku, obiekty Obszaru Warownego „Śląsk” oraz umocnienia niemieckie z lat 30. Są to konstrukcje żelbetowe znajdujące się m.in. w Bytomiu, Chorzowie, Łaziskach Górnych, Nieborowicach, Rudzie Śląskiej, Tarnowskich Górach i Wyrach.

Na południu województwa, na terenach górskich, rozciąga się specyficzny krajobraz kulturowy, ukształtowany w wyniku gospodarki pasterskiej. Na obszarze tym zachowało się dużo przykładów architektury drewnianej, zarówno świeckiej, jak i sakralnej (np. Istebna, Jeleśnia, Milówka, Wiśla, Złatna). Przykłady architektury drewnianej znajdują się także w powiatach: gliwickim, lublinieckim, pszczyńskim, rybnickim (np. Grzawa, Koszęcin, Łąka, Miedźna, Rudziniec, Żernica). Są to przede wszystkim kościoły o konstrukcji zrębowej, dzwonnice i spichlerze. Najstarsze drewniane kościoły datowane są na XV wiek, są to kościoły w Bojszowie, Ćwiklicach, Gliwicach, Księżym Lesie, Łaziskach, Poniszowicach. W północno-wschodniej części województwa ciągle można jeszcze spotkać typowe dla tych terenów drewniane zagrody. Najcenniejsze obiekty włączone zostały w Szlak Architektury Drewnianej.²⁵

²⁵ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

4.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W Prognozie oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim należy przewidzieć skutki zmian środowiska także w przypadku zaniechania realizacji Strategii. Można przewidzieć więc dwa scenariusze rozwoju, z których jeden faktycznie można odnieść do przypadku braku realizacji Strategii. Brak realizacji Strategii nie oznacza zasadniczo braku realizacji ujętych w niej wszystkich przedsięwzięć. Oznacza przede wszystkim zmniejszenie zdolności Samorządu Województwa Śląskiego do realizacji działań w sposób uporządkowany i logiczny, w tym wpisujący się w potrzeby rozwojowe sportu osób z niepełnosprawnościami. Wystąpi przede wszystkim brak wykorzystania synergii współpracy dla kreowania pozytywnych zmian.

W przypadku braku realizacji Strategii nie dojdzie zasadniczo do większych zmian w wymiarze środowiskowym w porównaniu do sytuacji, gdy Strategia będzie wdrażana. Brak realizacji Strategii nie oznacza, że nie zaniechane zostaną realizowane inwestycje, które mogą wpływać na środowisko. Będą one realizowane, choć być może w mniejszej skali. Z uwagi na to, że Strategia nie jest dokumentem ukierunkowanym bezpośrednio na kwestie środowiskowe, brak jej realizacji nie wpłynie zasadniczo na zaniechanie działań realizowanych na rzecz ochrony środowiska, które są w gestii wybranych samorządów lub państwa.

4.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

4.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

W związku z tym, że bardzo trudno jednoznacznie potwierdzić, iż w ramach interwencji przewidzianej w dokumencie Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim dojdzie do znaczących oddziaływań oraz mając na uwadze bardzo dużą ogólność zapisów tego dokumentu, praktycznie niemożliwe jest wskazanie lokalizacji znaczących oddziaływań na środowisko. Oznacza to, że praktycznie niemożliwe jest opisanie stanu środowiska na obszarach o szczególnych właściwościach naturalnych, posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwych na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.

4.3.2 Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Podobnie jak w uzasadnieniu z poprzedniego rozdziału należy ocenić kwestię analizy stanu środowiska na obszarach chronionych, które mogą być objęte znaczącym oddziaływaniem, wywołanym interwencją, której ramy wytycza dokument Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim. Duża ogólność zapisów kierunkowych uniemożliwia dokonanie lokalizacji interwencji a tym samym dokonanie analizy w odniesieniu do wybranych obszarów chronionych na terenie województwa śląskiego.

W uzupełnieniu można wskazać, iż prawdopodobnie **stan środowiska na wybranych obszarach chronionych może być lepszy, np. ze względu na oddalenie od funkcji przemysłowej i kompensujące działanie ekosystemów leśnych.**

W nieco innej sytuacji mogą być chronione obiekty przyrody żywej lub nieożywionej. Ich lokalizacja w przestrzeni województwa śląskiego może mieć znaczenie z punktu widzenia stanu środowiska. Obiekty przyrody ożywionej położone są również na obszarach miejskich lub sąsiedztwie ruchliwych tras komunikacyjnych, przemysłowych i mogą być narażone na zanieczyszczenia powietrza lub skutki prowadzonych inwestycji (np. odwodnienie terenu). Szczególnej ochrony wymagają także obszary i obiekty, które zlokalizowane są obrębie przestrzeni wykorzystywanych turystycznie.

4.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

4.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie jest dokumentem, który porusza kwestie związane z ochroną środowiska. Jest dokumentem, który porusza kwestie dostępności i włączenia osób z niepełnosprawnościami do udziału w życiu społecznym. Porusza więc kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem, ale w wymiarze społecznym. Zakres interwencji przenoszony przez zapisy dokumentu wskazuje na realizację działań ukierunkowanych na odbiorcy końcowym, czyli na osobach z niepełnosprawnościami. Brak jest zapisów i zagadnień odnoszących się bezpośrednio do wymiaru środowiskowego, poza szeroko rozumianą jakością życia.

4.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Dokument Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie analizuje i nie porusza kwestii związanych z ochroną środowiska, więc zasadniczo nie odnosi się w części postulatywnej do poszukiwania rozwiązań problemów dotyczących ochrony środowiska. Niemniej pośrednio zakres interwencji wskazany w dokumencie dotyczy między innymi kwestii związanych z infrastrukturą sportową i rekreacyjną oraz odwołuje się ogólnie do uwarunkowań przestrzennych rozwoju województwa śląskiego. Podkreśla, że interwencja związana z tworzeniem i rozwojem infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na rzecz osób z niepełnosprawnościami może być realizowana zarówno na terenach miejskich, jak też atrakcyjnych przyrodniczo. W tym wymiarze zapisy dotyczą pośrednio problematyki ochrony środowiska, częściowo być może ochrony przyrody, co związane jest z zarówno z samym procesem inwestycyjnym, jak też skutkami wywołanymi przez powstanie nowej infrastruktury.

4.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć

Realizacja wybranych zamierzeń określonych w Strategii charakteryzować się będzie oddziaływaniem na środowisko. W kolejnych rozdziałach przedstawiono przegląd ujętych w dokumencie działań pod kątem ich wpływu na zagrożenia środowiskowe.

Próbując dokonać analizy oddziaływania postanowień dokumentu na środowisko przeanalizowano jego zapisy w do odniesieniu do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

W pierwszym kroku podzielono planowane działania na te, które mogą powodować negatywne oddziaływania na środowisko (nawet niewielkie) oraz te, które nie wykazują oddziaływania na środowisko (główne działania o charakterze nieinwestycyjnym, edukacyjnym, szkoleniowym, promocyjnym, etc.). **Do dalszych, pogłębionych analiz wybrano te, które wykazują się wpływem na środowisko (korzystnym lub niekorzystnym) i w kolejnym kroku oceniono ich wpływ na środowisko w kontekście usytuowania/ lokalizacji działania oraz rodzaju i skali przedsięwzięć.**

Tabela 2. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 1.1. Infrastruktura zapewniająca możliwość uprawiania sportu osobom z niepełnosprawnościami			
1.1.1.1. Inwentaryzacja obecnej infrastruktury pod kątem planowanego, etapowego dostosowania jej do potrzeb sportu osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.1.1.2. Stworzenie bazy danych obiektów sportowych dostępnych dla sportu osób z niepełnosprawnościami, w tym wprowadzenie systemu punktowego /certyfikacji obiektu sportowego pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.1.1.3. Współpraca z Komisją Sportu, Turystyki i Sportu Sejmiku Osób Niepełnosprawnych Województwa Śląskiego w zakresie oceny i monitoringu dostosowania obiektów sportowych pod kątem korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.1.1.4. Rozwijanie narzędzi wspierających transport i możliwość dotarcia do obiektów sportowych.	Nie		
1.1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami.	Tak		
Cel operacyjny 1.2. Stowarzyszenia, kluby sportowe i partnerzy lokalni aktywnie uczestniczący w upowszechnianiu sportu i aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami			
1.2.1. Wspieranie wdrożenia programów inkluzyjnych i integracyjnych na lekcjach WF w szkołach masowych, wspierających aktywność fizyczną osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.2.2. Wsparcie nauczycieli na rzecz edukacji i podnoszenia ich kompetencji oraz kwalifikacji w zakresie prowadzenia zajęć WF i innych zajęć rekreacyjno sportowych z uczniami z niepełnosprawnością.	Nie		
1.2.3. Lobbowanie za wprowadzeniem nowych kwalifikacji zawodowych: „Animatora sportu osób z niepełnosprawnościami” i „Instruktora sportu osób z niepełnosprawnościami”.	Nie		
1.2.4. Tworzenie programów masowego wsparcia aktywności fizycznej, rekreacji, sportu wśród osób z niepełnosprawnościami, np. Program partner szkolny osób z niepełnosprawnościami na WF, program edukacyjny monitorowania aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.2.5. Wspieranie działań związanych z organizacją zajęć sekcji sportowych, organizowania imprez sportowych, udostępnianie obiektów oraz terenów do rekreacji i sportu osób z niepełnosprawnościami, realizowanych lokalnie, w tym przez kluby sportowe, organizacje społeczne.	Nie		
1.2.6. Wypracowanie oraz wdrożenie zasad i kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie, premiujących zadania sportu powszechnego realizowane z udziałem jak największej liczby osób z niepełnosprawnościami w stosunku do wartości dofinansowania.	Nie		
1.2.7. Wzmocnienie potencjału jakościowego i ilościowego kadr wspierających rozwój i funkcjonowanie sportu osób z niepełnosprawnościami poprzez szkolenia kadr do pracy z osobami z niepełnosprawnościami, w tym również z zakresu psychologii i mentoringu, budowanie świadomości wśród trenerów i środowiska sportowego, zatrudnienie asystentów osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
1.2.8. Wsparcie wolontariatu na rzecz rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami oraz świadomej asystentury, ukierunkowanych na zwiększenie powszechności aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami, np. w formie rekreacji, turystyki.	Nie		
1.2.9. Wspieranie działań lub programów, które ukierunkowane będą na wykorzystanie potencjału wolnego czasu i rekreacji i łączyć będą elementy rehabilitacji z aktywnym wypoczynkiem.	Nie		
1.2.10. Wspieranie rozwoju spółdzielczości socjalnej podmiotów ekonomicznej społecznej angażujących się w rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej lub turystycznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami.	Nie		

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 2.1. Kluby sportowe kluczowym aktorem rozwoju sportu profesjonalnego osób z niepełnosprawnościami			
2.1.1. Organizacja przez Samorząd Województwa konkursów na realizację zadań publicznych wspierających kluby sportu osób z niepełnosprawnościami i ich działalność, w szczególności w zakresie sprzętu, szkolenia kadr, prowadzenia treningów.	Nie		
2.1.2. Wspieranie i mobilizowanie samorządów lokalnych do organizacji konkursów na realizację zadań publicznych uwzględniających potrzeby sportu osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
2.1.3. Wyróżnianie przez Marszałka Województwa Śląskiego najlepszych inicjatyw sportu osób z niepełnosprawnościami, stanowiących przykład dobrych praktyk i rozwiązań wartych powielania.	Nie		
2.1.4. Wspieranie i prowadzenie profesjonalnych szkoleń w zakresie zarządzenia i prowadzenia klubów.	Nie		
2.1.5. Wspieranie i prowadzenie profesjonalnych szkoleń w zakresie związanym z prowadzeniem grup lub zawodników z niepełnosprawnościami, ale także szkoleń z zakresu psychologii i mentoringu.	Nie		
Cel operacyjny 2.2. Zorganizowany system wsparcia rozwoju sportu profesjonalnego osób z niepełnosprawnościami			
2.2.1. Wspieranie rehabilitacji fizycznej i psychicznej osób z niepełnosprawnościami przy ściślejszej współpracy z opiekunami osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
2.2.2. Wspieranie działań z zakresu monitorowania zdrowia sportowców z niepełnosprawnością (np. poprzez program opieki i prewencji, aby przeciwdziałać kompensacyjnym mechanizmom wewnętrznym, które są konsekwencją niepełnosprawności).	Nie		
2.2.3. Wspieranie rozwoju mniej popularnych dyscyplin sportowych, w tym poprzez przełamywanie stereotypów i organizację zajęć dla osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
2.2.4. Wspieranie kursów dla instruktorów, trenerów z pierwszej pomocy przedmedycznej.	Nie		
2.2.5. Wspieranie rozwoju i działalności asystentów sportowych.	Nie		
2.2.6. Współorganizowanie i wspieranie konferencji naukowych, sympozjów, wymian wiedzy, ukierunkowanych na podnoszenie wiedzy oraz kształtowanie rozwiązań sprzyjających rozwojowi sportu osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
Cel operacyjny 3.1. Zintegrowana promocja sportu osób z niepełnosprawnościami			
3.1.1. Wsparcie kampanii informacyjnych i społecznych na rzecz idei sportu osób z niepełnosprawnościami, o ile to możliwe opierające się o kampanię bilbordową, citylight, uwzględniająca przekaz w mediach drukowanych i elektronicznych.	Nie		
3.1.2. Wsparcie integracyjnych imprez sportowych, zarówno w wymiarze lokalnym jak i szerszym masowym, regionalnym.	Nie		
3.1.3. Budowanie świadomości inkluzji i włączenia sportu osób z niepełnosprawnościami w główny nurt mówienia o sporcie, w tym przekazywanie informacji nt. sukcesów i wyników sportu osób z niepełnosprawnościami w mediach tradycyjnych i mediach społecznych.	Nie		
3.1.4. Promocja idei sportu osób z niepełnosprawnościami w wymiarach zapewniających powszechność, w tym poprzez szkoły i jednostki edukacyjne, wydziały zdrowia w urzędach gmin, powiatach, jednostkach pomocy społecznej.	Nie		
3.1.5. Promocja miejsc i klubów, w których możliwe jest uprawianie sportu osób z niepełnosprawnościami, w tym terenów rekreacyjnych, turystycznych, obiektów sportowych dedykowanych różnym formom aktywności i sportu.	Nie		
3.1.6. Wsparcie organizacji społecznych upowszechniających sport osób niepełnosprawnych w regionie, w tym przyznawanie wyróżnień dla miejsc lub środowisk przyjaznych i dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
3.1.7. Wspieranie organizacji imprez sportowych osób z niepełnosprawnościami w województwie śląskim (Mistrzostw Polski oraz zawodów wyższych rangą, np. Mistrzostw Europy, Mistrzostw Świata, Puchar Świata etc.).	Nie		

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
3.1.8. Zaangażowanie znanych sportowców wybranych dyscyplin sportowych i osób życia publicznego do promocji idei sportu osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
Cel operacyjny 3.2. Rozwinięty system zarządzania sportem osób z niepełnosprawnościami w województwie śląskim			
3.2.1. Wspieranie współpracy klubów sportowych z instytucjami, które mogą wspierać profesjonalizację sportu kwalifikowanego osób z niepełnosprawnościami np. jednostki naukowo-badawcze, podmioty gospodarcze, AWF, ŚUM, poradnie medycyny sportowej.	Nie		
3.2.2. Animowanie współpracy w obszarze innowacji sportu, turystyki i rekreacji osób z niepełnosprawnościami, w tym wspieranie budowy dedykowanego ekosystemu innowacji, łączącego organizacje sportowe ze startupami, a startupy z instytucjonalnym wsparciem lub inwestorami.	Nie		
3.2.3. Moderowanie współpracy klubów sportowych osób z niepełnosprawnościami z samorządami lokalnymi i zarządcami infrastruktury sportowej.	Nie		
3.2.4. Włączenie zagadnień rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami do działalności Departamentu Sportu, Sejmiku Osób Niepełnosprawnych i Komisji Sportu, Turystyki i Rekreacji oraz Pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych.	Nie		
3.2.5. Wspieranie imprez integracyjnych przedstawicieli sportowców pełnosprawnych i niepełnosprawnych – sprzyjające promocji idei sportu osób z niepełnosprawnościami.	Nie		
3.2.6. Wzmacnianie świadomości znaczenia rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami wśród osób związanych pośrednio z rozwojem sportu, np. urzędników gminnych, zarządców infrastruktury, np. w formie konferencji, spotkań przy współpracy z Wojewódzką Społeczną Radą Do Spraw Osób z Niepełnosprawnościami oraz z Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych.	Nie		
3.2.7. Wykorzystanie potencjału Komisji Sportu, Turystyki i Sportu Sejmiku Osób Niepełnosprawnych Województwa Śląskiego oraz Wojewódzkiej Rady Pożytku Publicznego do wspierania działań w sferze sportu osób z niepełnosprawnościami, w tym również sportu amatorskiego.	Nie		

Legenda:

	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – przedsięwzięcie ujęte na liście mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – pozostałe przedsięwzięcia
	Możliwe pozytywne oddziaływanie na środowisko

Analiza kierunków działań mogących oddziaływać na środowisko wykazała, że:

- W Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim ujęty został zasadniczo jeden kierunek, który wytycza ramy dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami).
- Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany może być z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć (trwałe zajęcie powierzchni, oddziaływanie na otoczenie przez emisję gazów, odpady, ingerencje w lokalny układ przyrodniczy).
- W Strategii nie zdiagnozowano działań, które można zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Tabela 3. Analiza kierunków działań mogących oddziaływać na środowisko w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali

Kierunek działania	Usytuowanie	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
<p>1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>Brak zdefiniowania</p>	<p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową, rozbudową infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez późniejsze funkcjonowanie obiektów infrastruktury i miejsc aktywności sportowej (oddziaływania przede wszystkim na powierzchnię ziemi, poprzez jej zajęcie, wpływ na jakość krajobrazu, jako jego istotna determinanta, stanowić mogą barierę dla przemieszczania się zwierząt, mogą generować hałas i dodatkowe zanieczyszczenie powietrza). Nie zakłada się jednak zasadniczo znaczącego oddziaływania w fazie funkcjonowania samych obiektów, gdyż nowo powstające obiekty powinny co do zasady spełniać kryteria ochrony środowiska związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery, powinny być podłączone do sieci kanalizacyjnej oraz funkcjonować w systemie gospodarki odpadami.</p>	<p>Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem działania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:</p> <p>Zabudowa usługowa inna niż wymieniona w pkt 56, w tym <u>obiekty sportowe</u>, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:</p> <p>a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze, <p>b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

Kierunek działania	Usytuowanie	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
			lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, – 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze;

4.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

W treści rozdziału zaprezentowane zostały zapisy istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska dokumentów określających cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym

Zrównoważony rozwój jest przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej oraz zasadą leżącą u podstaw wszelkich polityk i działań Unii. Celem Unii Europejskiej jest stworzenie społeczeństwa opartego na wolności, demokracji i poszanowaniu podstawowych praw oraz wspierającego równość szans i solidarność w ramach pokoleń i pomiędzy nimi.

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju (The World Commission on Environment and Development) zdefiniowała zrównoważony rozwój jako rozwój zaspokajający obecne potrzeby bez uszczerbku dla możliwości przyszłych pokoleń zaspokajania swych własnych potrzeb²⁶.

Celem zrównoważonego rozwoju jest ciągła poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, a także zapewnienie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi.

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” definiuje cele zrównoważonego rozwoju:

- Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie
- Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo
- Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt
- Cel 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie
- Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt
- Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi
- Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie
- Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność
- Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
- Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom

²⁶ Źródło: Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

- Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony
- Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
- Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.²⁷

Projektowany dokument Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nawiązuje do celów zrównoważonego rozwoju. W szczególności nawiązuje do Celu 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt.

Kolejnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest **Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek**, która powstała w wyniku dyskusji na gremiach ONZ, którą prowadzono nad podstawowymi wyzwaniami współczesnego świata. Najistotniejszą częścią dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska jest część II pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, w której to części jest 14 rozdziałów dotyczących potrzeby badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarkom itd.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna²⁸.

²⁷ Źródło: „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

²⁸ Źródło: Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

Wśród ww. założeń, w kontekście zapisów Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim, szczególne znaczenie posiadają te odnoszące się do ochrony i wspomagania zdrowia ludzi.

Nadrzędnym prawem w Polsce jest konstytucja i do jej zapisów odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne. Przyjęta w 1997 r. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5) ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74). Warto ponadto podkreślić, iż dążenie do rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami wynika bezpośrednio z zapisów art. 68 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w który podkreśla, że władze publiczne popierają rozwój kultury fizycznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Uprawianie sportu i aktywności fizycznej przez osoby niepełnosprawne stanowi również istotny element rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a w konsekwencji ich włączenia społecznego.²⁹

16 lipca 2019 roku Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – PEP2030. PEP2030 staje się najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze.

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)".

PEP2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR.

Cele szczegółowe PEP 2030 stanowią odpowiedź na zdiagnozowane najważniejsze trendy w obszarze środowiska.

Tabela 4. Cele PEP 2030

Lp.	Trendy	Cele
1.	Przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi	Cel szczegółowy I. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
2.	Zwiększająca się konkurencja o zasoby	Cel szczegółowy II. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
3.	Rosnąca presja na ekosystemy	Cel szczegółowy III. Środowisko i klimat.

²⁹ Źródło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Lp.	Trendy	Cele
		Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
4.	Nasilające się skutki zmian klimatu	Cele horyzontalne: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
5.	Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska	Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

W PEP 2030 określono następujące kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Zapisy Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie nawiązują bezpośrednio do treści ujętych w Polityce ekologicznej państwa 2030. Związków pośrednich należy poszukiwać w wymiarach związanych z jakością życia i zdrowia ludzi.

4.7 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W tej części opracowania dokonano oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego, stałego i chwilowego oraz pozytywnego i negatywnego, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Wyniki analiz ujęto w poniższej tabeli. Analizie poddano charakter oddziaływań, do których przypisano czynności powodujące oddziaływania na środowisko. Do poszczególnych sfer oddziaływania przypisano poszczególne kierunki działań. Przeanalizowano ponadto prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość, odwracalność oddziaływań. Oceniono prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych oraz prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Tabela 5. Analiza oddziaływań na wybrane komponenty środowiska

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
1.	Oddziaływania na powierzchnię ziemi - skala oddziaływania – mała (ze względu na lokalny charakter działań, realizację głównie inwestycji modernizacyjnych).	Negatywne, Krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie, pośrednie (zajęcie powierzchni ziemi)	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego. Ww. działania mogą spowodować bezpośrednie oddziaływania mechaniczne na powierzchnię ziemi, w tym jej przemieszczanie, zagęszczania i ostatecznie zajęcie przez powstałą infrastrukturę.	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego) C: lokalizacja inwestycji D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: bardzo małe T: brak	Bardzo małe
2.	Oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne - skala oddziaływania – mała (ze względu na brak	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego. W ten sposób generuje się również negatywne oddziaływania na	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji C: lokalizacja inwestycji i jego bliższe oraz dalsze otoczenie (spływ do wód i dalsza migracja zanieczyszczeń) D: jednorazowa E: częściowa	S: umiarkowane T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	potencjalnych konfliktów z systemem wód powierzchniowych).		<p>środowisko wodne, poprzez spływ powierzchniowy wód opadowych z terenu prowadzonej inwestycji, naruszenie układu wodnego środowiska glebowego, dostawanie się do wód powierzchniowych i gruntowych szkodliwych substancji, np. ropopochodnych, farb, lakierów, etc.</p> <p>Ww. działania mogą powodować dostarczanie zanieczyszczeń, w pierwszej kolejności do wód powierzchniowych, a następnie w wyniku przenika do głębszych warstw ziemi – wód podziemnych. Dotyczy to m. in. materiałów eksploatacyjnych maszyn i urządzeń, środków z placu budowy, jak też spływu powierzchniowego z terenu budowy.</p>				
3.	Oddziaływania na powietrze	Negatywne,	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje	Oddziaływanie negatywne:	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz	S: umiarkowane T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	- skala oddziaływania – mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.	krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie	wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu. Oddziaływania na powietrze dotyczą przede wszystkim emisji spalin z urządzeń i maszyn wykorzystywanych w inwestycjach, jak również pyłów, np. z terenu budowy. Za emisję zanieczyszczeń może odpowiadać zwiększony ruch pojazdów wysokotonażowych.	1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji D: jednorazowa lub stała E: częściowa		
4.	Oddziaływanie na klimat akustyczny (hałas) - skala oddziaływania – mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie Pozytywne, długotrwałe, pośrednie	Wszelkie prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. inwestycje drogowe.. Hałas może być generowany w trakcie prac budowlanych oraz podczas użytkowania obiektów przez maszyny i urządzenia, np. wentylatory.	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: umiarkowane T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
5.	Oddziaływania na bioróżnorodność, w tym podlegające ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt - skala oddziaływania – mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie	Wszelkie prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. inwestycje drogowe. Ze względu na niedużą skalę planowanych inwestycji nie przewiduje się zauważalnego wpływu na gatunki roślin, grzybów i zwierząt, poza oddziaływaniem lokalnym.	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: umiarkowane B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego) C: lokalizacja inwestycji, przebieg trasy komunikacyjnej D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Bardzo małe
6.	Przestrzeń i walory krajobrazowe - skala oddziaływania – bardzo mała (ze względu na małą skalę	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, pośrednie (proces inwestycyjny)	Planowane inwestycje mogą mieć wpływ na jakość przestrzeni oraz walory krajobrazowe. Potencjalny wpływ związany mógłby być z nowymi obiektami budowlanymi oraz procesem ich tworzenia (np. place budowy).	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: umiarkowane B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego, np. utworzenie placu budowy) C: lokalizacja inwestycji,	S: Małe T: brak	Brak

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.				D: jednorazowa lub stała E: częściowa		
7.	Obszary chronione - skala oddziaływania – bardzo mała, zagrożenie to procesy inwestycyjne, które mogą wpływać na niszczenie siedlisk zwierząt i roślin	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie (proces inwestycyjny)	Potencjalny wpływ związany mógłby być z nowymi obiektami budowlanymi oraz procesem ich tworzenia (np. place budowy).	Oddziaływanie negatywne: 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji, przebieg trasy komunikacyjnej D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Brak
8.	W zakresie utrzymania dobrej jakości gleb, zagospodarowania odpadów	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
9.	Promieniowanie	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Programie	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	elektromagnetyczne						
10.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
11.	Zasoby naturalne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
12.	Zabytki	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
13.	Dobra materialne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-

4.7.2 Podsumowanie oddziaływania na środowisko

Prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność

Realizacja zadań ujętych pod kierunkiem 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami charakteryzować się może oddziaływaniem na środowisko, co potwierdza m. in. spójność z zapisami **rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839)**. Należy jednak zaznaczyć, iż opis wymienionych w Strategii przedsięwzięć jest zbyt ogólny aby to stwierdzić z pełną stanowczością.

Analizując ogólne zapisy treści zadań należy wskazać, że oddziaływania na środowisko związane będą przede wszystkim z projektami inwestycyjnymi dot. infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej. **Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim zakłada bowiem, że taka infrastruktura może powstawać na terenie województwa śląskiego, jak też być modernizowana.** W ramach procesów inwestycyjnych planowane może być użycie ciężkiego sprzętu, ingerencja w środowisko glebowe, zajęcie powierzchni ziemi. Nie przewiduje się natomiast zauważalnych oddziaływań pośrednich, np. takich, w których powstała infrastruktura generować będą takie oddziaływania, choć z całą stanowczością nie można tego wykluczyć. Powstające nowe obiekty infrastruktury społecznej charakteryzują się nowoczesnymi rozwiązaniami w zakresie ochrony środowiska. Kluczowa wydaje się zatem lokalizacja takich obiektów, jak też odpowiednie zaplanowanie procesu inwestycyjnego.

Prognozuje się występowanie następujących oddziaływań na środowisko:

Ad. 1. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, UTRZYMANIA DOBREJ JAKOŚCI GLEB, ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW

- Oddziaływanie na powierzchnię ziemi związane może być zarówno z zajęciem jej powierzchni pod zabudowę (budynki, drogi, parkingi, etc.) jak również jej wykorzystanie do prowadzenia prac budowlanych. Oznacza to zajęcie tymczasowe terenu pod zorganizowane prace budowlanych, negatywny wpływ ciężkich maszyn na powierzchnię gleby, jej zagęszczenie lub nawet zniszczenie warstwy gleby.
- Należy zwrócić uwagę, że na terenie województwa śląskiego rozwinięty jest już system gospodarki odpadami, a więc wszelkie działania realizowane będą zgodnie z zasadami funkcjonowania tego systemu. Kompensować będzie to negatywny wpływ na środowisko.

Ad. 2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE ORAZ PODZIEMNE

- Oddziaływanie na wody powierzchniowe oraz podziemne związane może być przede wszystkim z prowadzeniem prac inwestycyjnych (oddziaływanie bezpośrednie). Ponadto mogą wystąpić oddziaływania pośrednie, generowane przez powstałą infrastrukturę, np. spływ powierzchniowy z terenów zabudowanych, parkingów, dróg, etc.
- Negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe oraz podziemne może wynikać z ingerencji w środowisko glebowe przy prowadzeniu prac ziemnych, jak również wskutek przedostawania się płynów eksploatacyjnych maszyn i urządzeń do gleby, wód powierzchniowych i dalej do wód podziemnych.

Ad. 3. ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

- Oddziaływanie na powietrze może mieć charakter bezpośredni jak również pośredni. Oddziaływania bezpośrednie powstawać będą w skutek prowadzonych prac inwestycyjnych i dotyczyć będą emisji pyłów i gazów z terenu budowy, zarówno wskutek emisji gazów i pyłów z maszyn i urządzeń, jak również pyłów z terenu powierzchni ziemi.
- Pośrednie oddziaływanie związane będzie z emisji głównie gazów z powstałych obiektów budowlanych.

Ad. 4. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT AKUSTYCZNY

- Emisja hałasu spowodowana może być przede wszystkim przez maszyny i urządzenia pracujące na terenach budowy. Oznacza to oddziaływanie bezpośrednie, które po zakończeniu procesu inwestycyjnego ustanie. W przypadku utworzenia nowej infrastruktury możliwe jest wystąpienie hałasu generowanego przez maszyny i urządzenia (np. wentylatory).

Ad. 5. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZNE I BIORÓŻNORODNOŚĆ

- Oddziaływanie na przyrodę może mieć charakter wyłącznie bezpośredni, co związane jest z procesami inwestycyjnymi.
- Zasięg i czas trwania oddziaływań w przeważającej mierze ograniczony będzie do miejsca realizacji inwestycji, jak również czasu jej prowadzenia. Po tym czasie negatywne oddziaływania w większości powinny ustać. Częstotliwość oddziaływania może być większa w okresie prowadzenia prac budowlanych. W związku z tym w przeważającej mierze wpływ na środowisko charakteryzować się będzie częściowo odwracalnością (poza oddziaływaniami na powierzchnię ziemi przez jej zajęcie pod nowe obiekty budowlane – co dotyczy praktycznie niedużej powierzchni).

Ad. 6. ODDZIAŁYWANIE NA PRZESTRZEŃ I WALORY KRAJOBRAZOWE

- Przewiduje się, że realizacja Strategii nie spowoduje zauważalnego oddziaływania na krajobraz. Oddziaływanie na krajobraz możliwe jest lokalnie w przypadku realizacji inwestycji związanych z tworzeniem nowej infrastruktury lub zagospodarowaniem terenów, np. pod nowe inwestycje. W wyniku realizacji zadań objętych Strategią mogą być prowadzone m. in. prace ziemne i budowlane. Prace te mogą powodować zmiany w krajobrazie, np. zajmowanie terenu, ograniczoną w czasie lokalizację sprzętu budowlanego, czy też powstawania wykopów i hałd związanych z przemieszczaniem gruntów.

Ad. 7. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE

- Oddziaływanie na przyrodę, w tym elementy przyrody ożywionej i nieożywionej, także na obszarach chronionych związane może być przede wszystkim z rozwojem funkcji turystycznej i rekreacyjnej. Wzrost dostępności wybranych przestrzeni dla ruchu turystycznego (np. droga rowerowa) może skutkować zwiększeniem presji na środowisko, np. wskutek niszczenia siedlisk, płoszenie zwierząt, zanieczyszczenie odpadami, etc.

Zasięg i czas trwania wyżej opisanych oddziaływań w przeważającej mierze ograniczony będzie do miejsca realizacji inwestycji, jak również czasu jej prowadzenia. Po tym czasie negatywne oddziaływania w większości powinny ustać (poza oddziaływaniami na powierzchnię ziemi przez zajęta infrastrukturę). Częstotliwość oddziaływania może być większa w okresie prowadzenia prac

budowlanych (z reguły większe projekty inwestycyjne trwają max. ok. 2 lata). W związku z tym w przeważającej mierze wpływ na środowisko charakteryzować się będzie częściowo odwracalnością (poza oddziaływaniem na powierzchnię ziemi przez jej zajęcie pod nowe obiekty budowlane oraz ewentualnymi skutkami prac melioracyjnych).

Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych/inwestycyjnych w tym samym czasie i/lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych, w tym czasie i/lub miejscu. Przykładem takich przedsięwzięć może być prowadzenie prac inwestycyjnych. Ryzyko oddziaływań skumulowanych jest jednocześnie bardzo niskie.

Ze względu na prognozowaną małą skalę oddziaływań na środowisko, wywołanych realizacją działań oraz prognozowany brak możliwości migracji zanieczyszczeń powstałych w wyniku realizacji projektów, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych na środowisko.

Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

W Strategii nie zdiagnozowano prawdopodobieństwa występowania ryzyka dla zdrowia ludzi, poza kwestiami związanymi z przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – pracowników wykonujących działania inwestycyjne

4.8 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii

4.8.1 Czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko

Wśród zaplanowanych do realizacji działań znajdują się takie, które zostały wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), jako przedsięwzięcia o zawsze znaczącym lub potencjalnie znaczącym oddziaływaniu na środowisko:

- **Działanie 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami.**

Należy zatem stwierdzić, że realizacja inwestycji związanych z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną może spowodować oddziaływania na środowisko. Dużego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych oraz hałasu. Małego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do oddziaływania na bioróżnorodność i obszary chronione, w tym podlegających ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt, utrzymanie dobrej jakości gleb, zagospodarowanie odpadów, braku oddziaływania na przestrzeń i walory krajobrazowe, klimat, zasoby materialne, dziedzictwo kulturowe.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań wynika z faktu, że powiązane jest ono z procesami inwestycji infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej. W przypadku realizacji inwestycji niemal pewne jest, że wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania na środowisko, niepewna jest natomiast skala tych oddziaływań. Mniej pewne jest prawdopodobieństwo oddziaływań pośrednich, wywołanych przez powstałe w wyniku realizacji inwestycji zmiany (nowe obiekty, nowe funkcje, np. turystyczne).

Jako małe prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko należy przewidzieć w stosunku do obszarów chronionych. Wynika to z faktu, że takich działań jest niewiele, gdyż dotyczą faktycznie infrastruktury dedykowanej aktywności osób z niepełnosprawnościami. Inwestycje te, to również działania na istniejącej już infrastrukturze, a więc co do zasady nie powinny naruszać istniejącego układu i powiązań przyrodniczych.

Oddziaływania na środowisko będą zasadniczo chwilowe, ograniczone do czasu prowadzenia inwestycji. Większość oddziaływań na środowisko będzie miało charakter czasowy, ograniczony do trwania inwestycji. Z reguły procesy inwestycyjne trwają do 2 lat. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, czyli takie oddziaływanie będzie miało charakter jednorazowy.

Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał lokalny charakter. Związany będzie z realizowanymi inwestycjami. Prowadzone prace budowlane powodować będą chwilowe zajęcie powierzchni ziemi, w tym degradację środowiska glebowego. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwane w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Do środowiska

wodnego dostawać się mogą zanieczyszczenia wskutek spływu powierzchniowego. W ten sposób zanieczyszczenia mogą migrować także na inne obszary.

Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, więc zniknie większość negatywnych skutków. Związane to będzie także z procesami samooczyszczania, w tym powietrza atmosferycznego, środowiska glebowego i wodnego.

Mając na uwadze powyższą analizę oraz analizę zapisów Strategii należy stwierdzić:

- Strategia wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co dotyczy zasadniczo jednego działania 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja ustaleń Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływanie na obszar Natura 2000.
- Realizacja postanowień Strategii nie spowoduje znaczącej skali oddziaływanie na środowisko, gdyż tylko nieliczne z zaplanowanych w Strategii przedsięwzięć wykazują oddziaływanie na środowisko. Większość działań realizowanych będzie przez Samorząd Województwa Śląskiego w formie przedsięwzięć organizacyjnych, informacyjnych, promocyjnych.
- Wpływ na środowisko mogą powodować tylko inwestycje związane z infrastrukturą rekreacyjną i turystyczną, dla których co do zasady przewiduje się osobne procedury środowiskowe.

4.8.2 Wpływ realizacji zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na jego wybrane komponenty oraz proponowane działania kompensacyjne

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, utrzymania dobrej jakości gleb, zagospodarowanie odpadów

Prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wielkopowierzchniowe, wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego należy zaliczyć do przedsięwzięć, które w szczególny sposób wpływać mogą na powierzchnię ziemi oraz degradację gleb. Docelowo wpływ na powierzchnię ziemi związany będzie z powstaniem wielkopowierzchniowych obiektów (np. hale sportowe) powodujących trwałe zajęcie powierzchni ziemi. Do tych obiektów należy zaliczyć także parkingi i drogi dojazdowe towarzyszące infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej. Ww. działania mogą spowodować bezpośrednie oddziaływania mechaniczne na powierzchnię ziemi, w tym jej przemieszczanie, zagęszczanie i ostatecznie zajęcie przez powstałą infrastrukturę.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury, wśród rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wskazać przede wszystkim na właściwą lokalizację działań np. na obszarach pozbawione szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej. Istotne jest również odpowiednie zorganizowanie procesu inwestycyjnego, w tym również odpowiedniego zagospodarowania powstałych odpadów.

Wody podziemne i powierzchniowe

Ocena wpływu na stan wód powierzchniowych wiąże się z oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych, która miała na celu zidentyfikowanie tych JCWP, które z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych mogą nie osiągnąć ustalonych dla nich celów środowiskowych. Zidentyfikowane JCWP rzeczne, w przypadku których ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych jest wysokie, wymagają wprowadzenia działań uzupełniających zorientowanych na ograniczenie lub całkowitą redukcję występujących w nich presji.

Wg danych GIOŚ część wód rzecznych na terenie województwa śląskiego charakteryzowała się umiarkowanym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód.

Plan gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry ustala następujące cele środowiskowe:

- Dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym – utrzymanie tego stanu/potencjału.
- Dla naturalnych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

- Dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Plan gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Wisły ustala następujące cele środowiskowe:

- Dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym – utrzymanie tego stanu/potencjału.
- Dla naturalnych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.
- Dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Wpływ realizacji Strategii na osiąganie celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód (JCW) jest bardzo trudny do zdiagnozowania, gdyż brak jest informacji nt. skali i lokalizacji planowanych inwestycji.

Mając na uwadze charakterystykę działań przewidzianych do realizacji w Strategii zaleca się zwracanie szczególnej uwagi i zachowanie ostrożności podczas prowadzenia inwestycji. Należy odpowiednio zabezpieczyć teren budowy, unikać przedostawania się do środowiska glebowego płynów eksploatacyjnych, paliw i innych szkodliwych substancji. Należy zabezpieczyć teren przed możliwością niekontrolowanego spływu powierzchniowego i erozji powierzchni ziemi.

Powietrze atmosferyczne

Realizacja strategii może powodować negatywny wpływ na standardy powietrza w ujęciu lokalnym (wpływ chwilowy i lokalny). Dotyczy to przede wszystkim zadań o charakterze inwestycyjnym, których realizacja może powodować emisję gazów i pyłów do atmosfery.

Realizacja działań inwestycyjnych ujętych w Strategii może wpływać może w następujących sposób na emisję pyłów i gazów do powietrza:

- Prace budowlane mogą niekorzystnie wpływać na jakość powietrza, zarówno w skutek zanieczyszczeń gazowych (spaliny), jak też pyłowych – punktowo emisja pyłów i zanieczyszczeń gazowych może być znaczna i może wpływać negatywnie na najbliższe otoczenia, w tym ludzi wykonujących prace budowlane. Nie przewiduje się natomiast zauważalnej zmiany parametrów powietrza w wyniku realizacji tych zadań. Należy przestrzegać zasad BHP oraz minimalizować ryzyko zanieczyszczeń powietrza, m. in. poprzez zabezpieczanie placów budowy, np. poprzez przykrycie materiałów, polewanie dróg dojazdowych wodą w celu zapobiegania pyleniu, utrzymywania w dobrym stanie maszyn i urządzeń (emisja spalin).
- Funkcjonowanie nowych obiektów budowlanych – emisja gazów cieplarnianych oraz pyłów związanych z tzw. niską emisją. Istotne przy realizacji inwestycji stosowanie rozwiązań, które wpłyną będą pozytywnie na powietrze atmosferyczne, np. prowadzenie termomodernizacji obiektów budowlanych, wymianę lub stosowanie oświetlenia na energooszczędne w tych obiektach, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii lub zastosowanie nowoczesnych urządzeń grzewczych o wyższej sprawności.

Hałas

Wpływ na chwilowe pogorszenie się warunków akustycznych może mieć realizacja większości przedsięwzięć inwestycyjnych, w których wykorzystywany jest ciężki i specjalistyczny sprzęt generujący hałas.

Przedsięwzięcia techniczne, pozwalające na redukcje emisji i imisji hałasu to:

- Rozwiązania ograniczające hałas pochodzący od infrastruktury komunikacyjnej, w tym: Zastosowanie cichych nawierzchni drogowych, zastosowanie podtorowych rozwiązań tłumiących, szlifowanie szyn oraz kół pojazdów kolejowych, spawanie łącz szynowych, rozwiązania zmniejszające hałas infrastruktury szynowej na mostach i wiaduktach,
- Rozwiązania ograniczania hałasu samochodowego (jako głównego źródła hałasu w miejscowościach), w tym: redukcja hałasu przez zastosowanie cichych opon, zapewnienie kontroli warunków homologacji pojazdów (w zakresie emisji dźwięku), wyciszanie samochodów,
- Ograniczanie propagacji dźwięku, w tym: zastosowanie ekranów akustycznych, zastosowanie półtuneli akustycznych, zastosowanie przykryć źródeł dźwięku, odpowiednie ukształtowanie zabudowy oraz terenu w pobliżu źródeł hałasu, zastosowanie absorbujących powierzchni w pobliżu torowisk,
- Rozwiązania ograniczania hałasu w punkcie odbioru, w tym: zastosowanie okien o odpowiedniej izolacyjności, podwyższenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych, zastosowanie rozwiązań z dziedziny kształtowania architektonicznego budynku.

Do pozostałych przedsięwzięć wpływających pozytywnie na ograniczenie hałasu należą:

- Rozwiązania legislacyjne, w tym: limity emisji dźwięku przez źródła, pozwolenia i decyzje, zmiany funkcji budynków, ekonomiczne środki ograniczania hałasu.

Obszarowa ochrona przyrody, bioróżnorodność, rośliny, grzyby, zwierzęta

Zagrożenie dla obszarów chronionych wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury.

Wśród ewentualnych zagrożeń dla bioróżnorodności należy wymienić następujące rodzaje działań:

- Powstanie nowej infrastruktury oraz zabudowy może powodować powstawanie nowych/dodatkowych oddziaływań na środowisko, w tym na zasoby przyrody ożywionej. Wpływ na zasoby przyrody ożywionej zależy od charakteru, wielkości/skali danego przedsięwzięcia oraz jego lokalizacji względem zasobów przyrody. Nowa zabudowa/infrastruktura powodować będzie zajęcie i ubytek terenu. Nowopowstała infrastruktura stanowić może barierę ekologiczną dla wybranych gatunków zwierząt.
- Szczególny wpływ na bioróżnorodność należy rozpatrywać w przypadku wielkopowierzchniowych inwestycji. Kluczowe zatem jest stwierdzenie wpływu tych inwestycji

na lokalne uwarunkowania przyrodnicze oraz na lokalną bioróżnorodność. Konieczne będzie zatem przeprowadzenie stosownych inwentaryzacji przyrodniczych.

- Mając na uwadze rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej, należy zwrócić uwagę, że drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa).
- Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973), tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji. Powyższe informacje proszę uwzględnić w prognozie.

Przy realizacji działań należy uwzględnić ogólne zasady realizacji inwestycji mając na uwadze ochronę gatunkową roślin, zwierząt, grzybów.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową zakazuje się:³⁰

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;

³⁰ Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Dz. U. z 2016 r. poz. 2183, z późn. zm.

- 5) chowu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.

W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą zakazuje się³¹:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

³¹ Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów Dz.U. 2014 poz. 1408

W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną częściową zakazuje się:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 6) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w załączniku nr 1 oraz w lp. 1–300 załącznika nr 2 do rozporządzenia³², zakazuje się:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, z tym, że zakaz transportu dotyczy gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2);
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Mając na uwadze specyfikę działań ujętych w Strategii należy zwrócić szczególną uwagę na następujące zakazy:

- Niszczenia siedlisk roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową,
- Niszczenia siedlisk grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową,
- Niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania – dotyczy również drzew, zadrzewień i krzewów,

³² Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin Dz.U. 2014 poz. 1409

- Niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień.

Przestrzeń i walory krajobrazowe

Przewiduje się, że realizacja Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływania na krajobraz. Zakłada się, że inwestycje powstawać będą w przestrzeniach przeznaczonych pod funkcje usługowe. Oddziaływanie na krajobraz możliwe jest lokalnie także w przypadku realizacji inwestycji związanych z tworzeniem nowej infrastruktury lub zagospodarowaniem terenów, np. pod nowe inwestycje. W wyniku realizacji zadań objętych Strategią mogą być prowadzone m. in. prace ziemne i budowlane. Prace te mogą powodować zmiany w krajobrazie, np. zajmowanie terenu, ograniczoną w czasie lokalizację sprzętu budowlanego, czy też powstawania wykopów i hałd związanych z przemieszczaniem gruntów. Istotnym zagrożeniem dla krajobrazu może być w szczególności budowa obiektów przemysłowych, infrastruktury technicznej oraz stref mieszkaniowych. Ich budowa powinna być poprzedzona rzetelnymi analizami środowiskowymi oraz konsultacjami społecznymi. Powinno się unikać lokalizacji w pobliżu miejsc zamieszkania oraz w sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo.

Klimat

Realizacja Strategii nie wpłycie w zauważalny sposób negatywnie na zmiany klimatu. Do zadań, które mogą pogłębiać pojawiające się zagrożenia, będące pochodnymi zmian klimatu, takie jak ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.) należą te związane z budową infrastruktury.

Działania przeciwdziałające zmianom klimatu, w kontekście zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko:

- Należy minimalizować podatność na ryzyko związane z zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji.
- Ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska przyrodniczego rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej.
- Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu.
- Wsparciem może być stosowanie skutecznych systemów planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Przewidziane do realizacji działania nie będą generować powstawanie pól elektromagnetycznych.

Zasoby naturalne

W Strategii nie przewidziano realizacji działań, które bezpośrednio dotyczą gospodarowania lub zużywania zasobów naturalnych.

Zabytki

Mając na względzie niedużą skalę działań, które mają charakter inwestycyjny oraz fakt nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obiekty zabytkowe.

Dobra materialne

Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na zasoby dóbr materialnych. Nie zakłada się zajmowania terenów, przestrzeni, które powodować będą ubytki lub straty w dobrach materialnych. Także skutki prowadzonych działań inwestycyjnych nie spowodują szkód w dobrach materialnych.

5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na prognozowaną małą skalę interwencji, która może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i jest związana z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną, nie przewiduje się wystąpienia transgranicznych oddziaływań na środowisko.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Ze względu na ogólny charakter opisanych w Strategii działań trudno wskazać jakie ich będzie ostatecznie oddziaływanie na środowisko. Wybrane inwestycje związane z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną mogą wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne procesy inwestycyjne powinny zatem uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności uwzględniać zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych czynności powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury społecznej (obiekty turystyczne, rekreacyjne, sportowe), jak też późniejsze funkcjonowanie powstałej infrastruktury, wśród rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wskazać można na:

- Właściwą lokalizację działań np. na obszarach pozbawione szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej.
- Właściwą lokalizację i konstrukcję infrastruktury komunikacyjnej/dojazdowej (przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych).
- Stosowanie innych metod ograniczania negatywnych wpływów powstałej infrastruktury na różnorodność biologiczną (tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych, ogrodzenia ochronne, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości, odstraszenie zwierząt).
- W przypadku prac modernizacyjnych i remontowych przeprowadzenie inwentaryzacji pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.
- Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych do terminów migracji, rozrodu i wychowu młodych poszczególnych grup zwierząt.
- Stosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych.
- Odpowiednią organizację zaplecza budowy na etapie realizacji inwestycji, w celu zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.
- Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji.
- Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości.

7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim jest dokumentem, który wskazuje optymalną ścieżkę działań mającą na celu wspieranie aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami. Jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, tj. nie wskazuje szczegółowych rozwiązań, np. odnoszących się do lokalizacji inwestycji, infrastruktury, dlatego też nie jest możliwe precyzyjne wskazanie rozwiązań alternatywnych.

Podsumowując, należy stwierdzić, że propozycje działań ujęte w dokumencie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami. Rozwiązania alternatywne można rozważyć w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii.

8. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Mając na uwadze, że dla projektu Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie zdiagnozowano wystąpienia istotnej z perspektywy całego województwa śląskiego skali oddziaływania na środowisko, wydaje się być bezcelowym projektowanie osobnego narzędzia i sposobu pomiaru postanowień tego dokumentu na środowisko.

Warto podkreślić, iż prognozowane oddziaływanie na środowisko dotyczy faktycznie jednego kierunku działania 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami. Co więcej, treść zapisu wskazuje, że Samorząd Wojewódzki wspierać będzie wskazane inwestycje, czyli nie będzie inwestorem. Oznacza to także ograniczony wpływ Samorządu Województwa na kontekst środowiskowy.

Mając na uwadze powyższe, w celu monitorowania skutków postanowień Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim proponuje się prowadzenie bazy informacyjnej nt. realizowanych inwestycji, które powiązane są dokumentem Strategii i jednocześnie wskazano dla nich potrzebę przeprowadzenia procesu oceny oddziaływania na środowisko. Źródłem informacji nt. wpływu na środowisko mogą być zatem decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach danego przedsięwzięcia.

9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Celem prognozy było ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu.

W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim jest dokumentem strategicznym opracowanym z inicjatywy Samorządu Województwa Śląskiego. Celem nadrzędnym dokumentu jest „Tworzenie optymalnych warunków umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w różnych formach aktywności sportowej i rekreacyjnej poprzez włączenie sportu w główne nurty życia społecznego oraz wyrównanie szans w dostępie do oferty sportu i rekreacji”. Opracowanie Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami wpisuje się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

W ramach Prognozy dokonano analizy stanu środowiska regionu w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących zasobów, jakości oraz presji ze strony człowieka, a także trendów zachodzących w nim zmian. Do głównych problemów środowiskowych województwa należy zaliczyć: zły stan powietrza atmosferycznego, zmiany klimatyczne i konieczność adaptacji terenów miejskich i wiejskich do zmian klimatu, zły stan ilościowy i jakościowy wód powierzchniowych i podziemnych niezadawalający stan zdrowia mieszkańców województwa, wzrost liczby seniorów w populacji regionu, wzrastające zagrożenie hałasem komunikacyjnym, ubożenie różnorodności biologicznej, niekontrolowana suburbanizacja i narastający chaos przestrzenny, wysoki odsetek terenów zdegradowanych i zdewastowanych, zbyt niski udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych, duża ilość wytwarzanych odpadów i niski poziom ich odzyskiwania, a także nadmierne obciążenie ruchem samochodowym terenów zurbanizowanych.³³

Próbując dokonać analizy oddziaływania postanowień dokumentu na środowisko przeanalizowano jego zapisy w do odniesieniu do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

- W Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim ujęty został zasadniczo jeden kierunek, który wytycza ramy dla przedsięwzięć mogących

³³ Źródło: PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami).

- Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany może być z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć (trwałe zajęcie powierzchni, oddziaływanie na otoczenie przez emisję gazów, odpady, ingerencje w lokalny układ przyrodniczy).
- W Strategii nie zdiagnozowano działań, które można zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

W prognozie Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim zaprezentowane zostały zapisy istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska dokumentów określających cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym. Wynika z nich, że dokument Strategii, pomimo tego, że nie dotyczy bezpośrednio wymiaru środowiskowego, jest spójny z założeniami zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym.

Analizując ogólne zapisy treści zadań należy wskazać, że oddziaływania na środowisko związane będą przede wszystkim z projektami inwestycyjnymi dot. infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej. **Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim zakłada bowiem, że taka infrastruktura może powstawać na terenie województwa śląskiego, jak też być modernizowana.** W ramach procesów inwestycyjnych planowane może być użycie ciężkiego, sprzętu, ingerencja w środowisko glebowe, zajęcie powierzchni ziemi. Nie przewiduje się natomiast zauważalnych oddziaływań pośrednich, np. takich, w których powstała infrastruktura generować będą takie oddziaływania, choć z całą stanowczością nie można tego wykluczyć. Powstające nowe obiekty infrastruktury społecznej charakteryzują się nowoczesnymi rozwiązaniami w zakresie ochrony środowiska. Kluczowa wydaje się zatem lokalizacja takich obiektów, jak też odpowiednie zaplanowanie procesu inwestycyjnego.

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Ryzyko oddziaływań skumulowanych jest jednocześnie bardzo niskie.

Ze względu na prognozowaną małą skalę oddziaływań na środowisko, wywołanych realizacją działań oraz prognozowany brak możliwości migracji zanieczyszczeń powstałych w wyniku realizacji projektów, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych na środowisko.

W Strategii nie zdiagnozowano prawdopodobieństwa występowania ryzyka dla zdrowia ludzi, poza kwestiami związanymi z przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – pracowników wykonujących działania inwestycyjne

Mając na uwadze analizę zapisów Strategii należy stwierdzić:

- Strategia wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co dotyczy zasadniczo jednego działania 1.1.5. Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej służącej aktywności osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja ustaleń Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływanie na obszar Natura 2000.
- Realizacja postanowień Strategii nie spowoduje znaczące oddziaływanie na środowisko, gdyż tylko nieliczne z zaplanowanych w Strategii przedsięwzięć wykazują oddziaływanie na

środowisko. Większość działań realizowanych będzie przez Samorząd Województwa Śląskiego w formie przedsięwzięć organizacyjnych, informacyjnych, promocyjnych.

- Wpływ na środowisko mogą powodować tylko inwestycje związane z infrastrukturą rekreacyjną i turystyczną, dla których co do zasady przewiduje się osobne procedury środowiskowe.

Wybrane inwestycje związane z infrastrukturą turystyczną i rekreacyjną mogą wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne procesy inwestycyjne powinny zatem uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności uwzględniać zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych czynności powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim jest dokumentem, który wskazuje optymalną ścieżkę działań mającą na celu wspieranie aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnościami. Jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, tj. nie wskazuje szczegółowych rozwiązań, np. odnoszących się do lokalizacji inwestycji, infrastruktury, dlatego też nie jest możliwe precyzyjne wskazanie rozwiązań alternatywnych.

Podsumowując, należy stwierdzić, że propozycje działań ujęte w dokumencie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami. Rozwiązania alternatywne można rozważyć w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii.

Mając na uwadze, że dla projektu Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim nie zdiagnozowano wystąpienia istotnej z perspektywy całego województwa śląskiego skali oddziaływania na środowisko, wydaje się być bezcelowym projektowanie osobnego narzędzia i sposobu pomiaru postanowień tego dokumentu na środowisko.

W celu monitorowania skutków postanowień Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim proponuje się prowadzenie bazy informacyjnej nt. realizowanych inwestycji, które powiązane są dokumentem Strategii i jednocześnie wskazano dla nich potrzebę przeprowadzenia procesu oceny oddziaływania na środowisko. Źródłem informacji nt. wpływu na środowisko mogą być zatem decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach danego przedsięwzięcia.

10. Literatura i materiały źródłowe

Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego

Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, 2016

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Warszawa, 2019 rok

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego „Plan 2020+”

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Dz. U. z 2016 r. poz. 2183, z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów Dz.U. 2014 poz. 1408

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin Dz.U. 2014 poz. 1409

Stan środowiska w województwie śląskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2020 poz. 55)

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029)

11. Spis mapa, rysunków tabel

Mapa 1. Podział na regiony fizyczno-geograficzne. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kondrackiego J., 2002, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN	10
Mapa 2. Klasyfikacja stanu i potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie śląskim w 2018 roku	18
Mapa 3. Klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w województwie śląskim w 2018 roku.....	19
Mapa 4. Klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu regionalnego w 2018 roku	21
Mapa 5. Strefy w województwie śląskim, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza	24
Mapa 6. Lokalizacja czynnych składowisk odpadów w województwie śląskim	29
Mapa 7. Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie województwa śląskiego	31
Tabela 1. Schemat celów Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim.....	7
Tabela 2. Ocena wpływu na środowisko kierunków działań Strategii Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim	38
Tabela 3. Analiza kierunków działań mogących oddziaływać na środowisko w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali	42
Tabela 4. Cele PEP 2030	46
Tabela 4. Analiza oddziaływań na wybrane komponenty środowiska.....	49

Wrocław, 24.08.2022

Mgr inż. Marek Karłowski (imię i nazwisko Autora prognozy)

Instytut Badawczy IPC Spółka z o.o.

Ul. Ostrowskiego 9

53-328 Wrocław

**OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU
WYMAGAŃ, KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST.2 USTAWY OOŚ**

Oświadczam, iż jako Autor prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu pod nazwą „Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w Województwie Śląskim”, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 poz. 1029), tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie o kierunku ochrony środowiska. Ponadto jestem autorem minimum 5 prognoz oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis Autora prognozy